БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 99 (3071). Якшанба, 23 май 1965 йил. Баҳоси 2 тийин.

ОЗАРБАЙЖОН ССРГА ЛЕНИН ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

БОКУ, 21 май. (ТАСС). Бугун Озарбайжон Компартияси Марказий Комитети ва Озарбайжон ССР Олий Советининг тантанали мажлисида республикага Ленин ордени топширилди. Республика хўжалик ва маданий қурилишда озарбайжон халқи қўлга киритган муваффақиятлар учун ва Озарбайжоннинг Россия составига кирганлигининг 150 йиллигини нишонлаш юзасидан Ленин ордени билан мукофотланган эди.

Орденни КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Н. В. Подгорний топширди.

Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ В. Ю. Охундов республика меҳнаткашлари ва партия ташкилоти номидан озарбайжон халқининг меҳнатига, унинг коммунистик қурилиш ишига қўшаётган ҳиссасига юксак баҳо берганликлари учун КПСС Марказий Комитети билан Совет Иттифоқи ҳукуматига чуқур миннатдорчилик ва самимий ташаккур билдирди.

Тантанали мажлисда тўпланганлар томонидан самимий кутиб олинган ўртоқ Н. В. Подгорний нутқ сўзлади.

ИНДОНЕЗИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ТАКЛИФИГА МУВОФИҚ

ЖАКАРТА, 21 май. (ТАСС). Индонезия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига мувофиқ КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси бугун бу ерга келди. КПСС делегацияси Индонезия Коммунистик партиясининг 45 йиллигини байрам қилиш тантаналарида қатнашади.

Жакарта аэропортида делегацияни Индонезия Компартияси Марказий Комитетининг раиси Д. Н. Айдит, Индонезия Компартияси Марказий Комитети раисининг иккинчи ўринбосари Ньото, Индонезия Компартияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзолари Судисман ва Сакирман, Индонезия Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари ва партия Марказий Комитети аппаратининг масъул ходимлари кутиб олдилар. Кутиб олувчилар орасида социалистик мамлакатларнинг Жакартадаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари бор эди. КПСС Марказий Комитети делегациясини СССРнинг Индонезия Республикасидаги элчиси М. Д. Ситенко ва совет элчихонасининг масъул ходимлари ҳам кутиб олишди.

КОМПЛЕКС ПАРВАРИШНИ АВЖ ОЛДИРАЙЛИК

СУВЧИ—ҒЎЗАНИ ЯШНАТУВЧИ

Ўртоқ Турдиқул Тўлабоев бошлиқ комплекс механизациялашган звено аъзолари 55 гектар ернинг ҳар гектаридан 28 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олганлар. Ваъдага вафо—марднинг иши, дейишади улар. Шу ният билан эрта баҳорданоқ енг шимариб ишга киришишди. Мана ҳозир яшил квадратлар деҳқонлар меҳрига қониб гуркираб ўсаяпти.

Биз, механизаторлар далаларнинг хўжайинлари, деймиз. Бу жуда ҳақ гап. Сувчиларчи? Уларнинг хизмати ҳам механизаторларникидан қолишмайди.

Звено аъзолари бундан икки ҳафта илгари маслаҳатлашиб кимни бош сувчи қилиб тайинласак дуруст бўларкин, деб фикрлашишди. Ҳамма бир оғиздан Ортиқбой отанинг номини айтди.

Ота 65 баҳорни кўрган. Умрининг ўттиз беш йилини шу севимли касб-сувчиликка бағишлаган. У «сувчи ғўзани яшнатувчи» деб, доимо касбдошларига уқтириб юради.

Ғўзани қачон, қай усулда суғорса фойдали эканлиги тўғрисида ота қуйидагиларни айтиб берди:

— Кўриб турибсизлар, ерларимиз нотекис. Пасти-баландликдан иборат. Соғ тупроқли даладаги ғўзанинг сувга бўлган талабини тўғри ҳисобга олмаган сувчи панд ейди. Ниҳоллар қониб сув ичмаса орадан беш-олти кун ўтмасданоқ барглари сўлий бошлайди. Шуни назарда тутамиз, эгатларга икки кун давомида сувни жилдиратиб қўямиз. Пушталарига нам яхши тепгандан кейингина сувни тўхтатамиз. Сувни бир текис тарашда гап кўп. Кўллатиб суғорилса экинни эгиб қўяди. Пушталар эзилиб, тупроқ зичлашиб қолади. Ғўза томирларининг эркин ривожланишига имкон бермайди. Агар сув нотекис таралсачи, икки-уч эгат захлаб кетса, икки-уч эгатнинг охирига сув етмай, ғўза чанқаб қолади. Гул ва шоналарни тўкиб юборади. Биз шуларни ҳисобга олиб, чим, сариқ қоғоз, резина, ундан кейин, қамиш найчаларидан фойдаланаяпмиз.

Т. МАМАТОВ,
Оққўрғон. «Партия XXII съезди» колхози.

БИРИ-БИРИГА УСТОЗ

Тажрибали деҳқон Сеитқул Арслонов бошлиқ участкада жуда яхши иш қилинди. Эрта баҳорда участканинг 250 гектар ери олти механизаторга бўлиб берилди. Ҳосилнинг тақдирига сизлар жавобгарсизлар, ернинг ҳақиқий хўжайинни сизнинг ўзингиз бўласиз, деб айтилди, уларга.

Иш юришиб кетди. Мусобақа авж олди. Ҳар бир звенода бажарилаётган ишнинг сифатига алоҳида эътибор берила бошланди. Карталарни текислашда ҳам, борона қилиш, чизеллашда ҳам, ерга уруғ қадашда ҳам шошма-шошарликка йўл қўйилмади. Чунки ерга меҳр қўйиб меёрида ишлангандагина юқори ҳосил тўғрисида ўйлаш мумкин. Агар кўпроқ ҳақ оламан, деб пала-партишликка йўл қўйилса, сон кетидан қувилса, ҳосилдан барака кетди, деяверинг.

Мана энди, шу тюпкочи звенoларнинг пахта далаларига келиб, пайкалларни айланиб ғўзаларини бир кўринг. Баҳри-дилингиз очилади. Икки марта парваришдан чиқарилган ниҳоллар бўйига бўй қўшиб, гуркираб ўсмоқда.

С. БЕКТОЕВ,
Ўрта Чирчиқ район, Киров номли совхоз.

ЖАДАЛ СУРЪАТ БИЛАН

СССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор ўртоқ Турсуной Охунова бошлиқ комплекс механизациялашган участкада ғўза парвариши жадал суръатлар билан давом эттирилаяпти. Бу ерда механизаторлар ва сувчилар ишни социалистик мусобақа асосида ташкил қилиб, яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Бригаданинг моҳир механизатори Сервар Бекиров ғўза қатор ораларига кўндалангига ишлов бериб кундалик нормасини ошириб бажараяпти. Тракторчи Алихон Жўраевнинг ишида ҳам унум кўп. У ғўзани узунасига культивация қилиш билан бир вақтда тўйдириб озиқлантираяпти.

Колхозчилар Умарали Холматов, Абдураҳмон Шералиев ўртоқларнинг номларини ҳам ҳурмат билан тилга олишаяпти. Улар чарчаш нималигини билишмайди. Қачон қараманг далада.

И. ЎРИНБОЕВ,
Янгийўл, Киров номли колхоз.

УКРАИНАЛИК ҚАРДОШЛАР РЕСПУБЛИКАМИЗ ҲАЁТИ БИЛАН ТАНИШМОҚДАЛАР

АБАДИЙ ДЎСТЛИК РАМЗИ

КИЕВ — ТОШКЕНТ

Украин адабиёти ва санъатининг Ўзбекистондаги декадаси тўғрисида яратилаётган фильмнинг дастлабки кадрлари Киевда суратга олинди. Украина ҳужжатли киносининг ходимлари Днепр бўйидаги Тарасова горанинг тасвири туширилган лентани ўзларининг тошкентлик ҳамкасбларига топширдилар. Бу лентада қардош республика шоирлари, рассомлари, артистлари, кинематографчиларининг улуғ Кўбузчи ҳайкали этагидан бир сиқим тупроқ олиб турган пайти тасвирланган.

Тарас Григорьевич Шевченконинг қабридан олинган тупроқни пўлат шунқор Ўзбекистонга етказиб келди. Бу ерда декаданинг дастлабки куни Тошкент кинохроникачилари ҳаяжонли воқеани — Украина маданият арбоблари делегацияси ана шу табаррук тупроқни улуғ ўзбек шоири Алишер Навоийнинг ҳайкали остига келтирган пайтни суратга олдилар.

— Декада ҳақидаги фильмнинг асосий эпизодларидан бирини иккала республиканинг кинохроникачилари биргаликда суратга олишганига хурсандмиз,— деди Тошкент илмий-оммабоп ва хроникал-ҳужжатли фильмлар студиясининг директори М. Я. Яҳёев 21 майда «Ўзбекфильм» студиясида бўлиб ўтган учрашувда.

Иккала республика кинематографчилари кўпдан бери бир-бирлари билан ижодий алоқа боғлашган. Ўзбекистон кино санъати арбобларининг кўпи Украина кино усталари билан биргаликда ишлаган. Тошкент ҳужжатли кино ходимлари яқиндагина Киевга бориб, илмий-оммабоп фильмларни суратга олиш тажрибасини ўрганиб келишди.

Меҳмонлар студияни кўздан кечириб, ўзбек дўстларининг янги асарлари билан танишишди.

Суҳбатда қатнашган Украина Кинематографчилари союзининг биринчи секретари Т. В. Левчук, режиссёр К. Е. Ерматов ва иккала республика киносининг бошқа ходимлари ижодий алоқаларни янада мустаҳкамлаш йўллари тўғрисида гапиришди.

АДАБИЙ ҚИСМ ОЧИЛДИ

Жаҳонга Тарас Шевченко, Иван Франко, Леся Украинка сингари улуғ сиймоларни берган, ўз халқининг ўтмишдаги фикр-ўйлари ва орзу-истакларини ажабланарли куч билан ифода этган, унинг ҳозирги қисматини шу қадар ёрқин ва ҳаққоний тасвирлаб бераётган буюк украин адабиёти ҳар бир кишига азиз ва тушунарлидир. Ўзбекистонда украин адабиётининг қадри баланд. Ҳозир бу ерда «Кўбузчи» ва «Сангтарошлар», Павло Тичина, Андрей Малишконинг оташ нафас поэзияси, Максим Рильский ва Микола Бажаннинг теран мисралари, Владимир Сосюранинг эҳтиросли лирикаси, Михаил Стельмах ва Олесь Гончарнинг романлари, украиналик бошқа кўпгина адибларнинг асарлари она тилида севилиб ўқилмоқда.

Бу адабиётга бўлган муҳаббат чексиздир. Шу сабабдан ҳам 21 май куни кечқурун Свердлов номли концерт залига кириб, Ўзбекистондаги украин адабиёти ва санъати декадаси адабий қисмининг очилиш маросимини кўришни истаганлар кўп эди. Қардош республиканинг поэзияси билан прозасини ҳозирги кунда гуллатиб турган кишилар шу ерга келишди. Ўзбекистонлик ҳамкасблари, шеъриятнинг энг ўткир мухлислари бўлган ёшлар уларни самимият билан кутиб олишди. Концерт залида ишчилар, интеллигенция, ёзувчилар, танқидчилар ҳам бор эди.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениеси президиумининг раиси Комил Яшин кечани очиб, икки йил муқаддам Украинада ўзбек адабиёти декадаси қандай ўтганлигини гапириб берди. Республика ёзувчилари ўзлари у ерда нақадар самимият ва меҳрибонлик билан кутиб олинганликларини асло унутмайдилар. Энди Украина ёзувчилари юртимизга азиз меҳмон бўлиб келдилар. Халқларимиз бир-бирларининг адабиётларини билиб олиш орқали, ўз маданиятларининг бисотидаги ҳамма дурдоналардан баҳраманд бўлмоқдалар, бир-бирларининг қалблари қандай тепаётганлигини бамисоли эшитиб турибдилар, халқнинг ажойиб ҳаётбахш дилига қулоқ солмоқдалар, дейиш мумкин.

Республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов Украинадан келган меҳмонларни — декада қатнашчиларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан табриклади.

Украин шоири П. Воронько ўзининг жавоб нутқида 44 миллионли бутун Украина халқи номидан ўзбек элига самимий салом топширди.

Биз жуда бадавлатмиз, деди у, биз дўстлигимиз билан бадавлатмиз. Бизнинг дўстлигимиз қадим замонлардан бошланган. Мовий Орол соҳилларида Тарас Шевченко ўзининг чуқур исёнкорлик изларини қолдириб кетди. Бу изларни шамоллар ҳам, йиллар ҳам йўқота олмади. Қадим замонлардан бошлаб ҳозирга қадар Кўбузчининг шеърлари Ўзбекистон халқига яқин ва азиз эканлигидан биз бахтиёрмиз.

Қардош республикалар адибларининг учрашувлари ҳамиша мўлкўл самаралар беради. Зотан ушбу декада ҳам совет маданиятини янада ривожлантиришга, янги асарлар яратишга илҳомлантирувчи кучли омил бўлиб хизмат қилади. Бир вақтлар Иван Ле Ўзбекистонни, Ойбек эса Украинани мадҳ қилган эдилар. Биз ана шу анъаналарни давом эттирамиз. Энди, украин адиблари уйларига қайтиб боргач, ўзбек ёзувчиларининг асарларини таржима қилиш билангина чекланиб қолмай, шу билан бирга ўзларининг янги асарларида ўзбек халқининг кўп қиррали ҳаёти ҳақида украин китобхонларига ҳикоя қилиб ҳам берадилар.

Бизнинг дўстлигимиз авлоддан-авлодга ўтиб, мустаҳкамлана берсин, бизнинг дўстлигимиз ва эътимодимиз абадий яшайверсин, деди пировардида П. Воронько.

Украина делегацияси ўзбек ёзувчиларига эсдалик совға — Тарас Шевченконинг «Кўбузчи»сининг юбилей нашрини машҳур гуцул усталари ясаган қутичага солиб топширадилар.

Украин ва ўзбек шоирлари бирин-кетин минбарга чиқишади. Бу кеча ўзига хос мушоирага айланиб кетди. Иван Гончаренко ва Уйғун, Степан Олейник, Николай Нагнибеда ва Мақсуд Шайхзода, Николай Ушаков, Богдан Чалий ва Ҳамид Ғулом, Валентина Ткаченко ва Николай Сингаевский, Владимир Коломеец ва Станислав Тельнюклар ўзларининг халқлар дўстлигига бағишланган, Улуғ Ватанимизни тараннум этувчи жўшқин шеърларини ўқиб берадилар.

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг аспиранти М. Абдуллаева Тошкент ёшлари номидан меҳмонларни қизғин табриклади.

Кеча охирида Украина санъат усталари катта концерт қўйиб бердилар.

УКРАИНА РАССОМЛАРИНИНГ ВИСТАВКАСИ

Улуғ Кўбузчи авлодларининг санъати Ўзбекистонимизга қадам ранжида қилди. Халқ усталари билан графиклари декадага ўз асарларини юборишди. 21 майда республика пойтахтидаги Виставкалар залида уларнинг асарларидан ташкил этилган кўргазма очилди.

Графика зали. Бу ерда теранлик, мукаммаллик, соддалик ҳукмрон. Шу залга қўйилган 250 асар графика техникасининг ҳар хил усуллари билан ишланган.

Виставкада СССР халқ рассомларидан В. Касиян, М. Дерегус, Украина халқ рассомларидан В. Литвиненко, В. Мироненко, А. Пашченко, Е. Кульчицкаяларнинг асарлари бор.

Ўз замонамиз, унинг қаҳрамонлари тинч меҳнат романтикаси, ҳаёт нафосати — виставканинг асосий тематикаси ана шундан иборат.

(Давоми иккинчи бетда).

ДЕКАДА ФОТОЛАВҲАЛАРДА

Украина адабиёти ва санъати декадасининг қатнашчилари шаҳримиз бўйлаб сайрни улуғ доҳи В. И. Ленин номли Қизил майдондан бошладилар. Суратда: 1. Декада қатнашчилари В. И. Ленин ҳайкалига гулдаста қўймоқдалар.

2. «Ташсельмаш» заводида меҳмонларни катта тантана билан кутиб олдилар. Завод ҳовлисида Украина адиблари ва санъаткорлари шарафига митинг бўлди. Таниқли драматург А. С. Левада машинасозларга ўзининг ижодий режалари ҳақида гапириб берди.

3. Свердлов номидаги концерт залида украин адиблари билан ўтказилган учрашув айниқса мароқли бўлди. Шоирлар дўстлик ҳақида, Ўзбекистон ҳақида ёзган шеърларидан ўқиб бердилар. Учрашувдан сўнг украин санъаткорлари катта концерт қўйиб беришди. Украин триоси В. Пархоменко, Ю. Гамова, Э. Миранюкларни томошабинлар қизғин олқишладилар.

4. «Ташсельмаш» заводида бўлган учрашувда санъаткор меҳмонларимиз — пианиночи М. Крушельницкая ва артистка В. Любимова ўзларининг дилрабо қўшиқлари билан ишчиларни хушнуд этдилар.

А. Абалян фотолари.

СОВЕТ—БОЛГАРИЯ АХБОРОТИ

СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан, Болгария Халқ Республикаси Халқ мажлиси Президиумининг Раиси ўртоқ Георгий Трайков 1965 йил 7 майдан 19 майгача Совет Иттифоқида расмий визит билан меҳмон бўлиб турди. Ўртоқ Георгий Трайков ва унинг ҳамроҳлари Совет Иттифоқида бўлган вақтида СССР пойтахти Москвадан ташқари Волгоград, Белоруссия, Арманистон ва Грузия ССРда бўлишди. Совет жамоатчилиги болгариялик меҳмонларни ҳамма жойда илиқ ва самимий кутиб олдилар. Бу — СССР билан Болгария Халқ Республикаси ўртасида мавжуд бўлган қардошларча дўстлик ҳамда ҳамкорликнинг ифодасидир.

Георгий Трайков ва унинг ҳамроҳлари фашистлар Германияси устидан қозонилган ғалабанинг 20 йиллигига бағишланган умумхалқ тантаналарида қатнашдилар ва немис-фашист босқинчиларига қарши курашда жонларини фидо қилган миллионларча совет кишиларининг порлоқ хотирасига самимий иззат-ҳурмат туйғуларини, инсониятни фашизм асоратидан халос қилган совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари кўрсатган абадий унутилмас жасоратдан хурсандчилик ва миннатдорчилик туйғуларини бутун болгар халқи номидан изҳор қилдилар.

Ўртоқ Георгий Трайков КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Л. И. Брежнев билан, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ А. И. Микоян билан ва СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигин билан учрашиб, суҳбат қилди. Бу суҳбатларда совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Ю. В. Андропов, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари ўртоқ Т. Кулатов, СССР Олий Совети Президиумининг секретари ўртоқ М. П. Георгадзе, СССР ташқи ишлар министри ўртоқ А. А. Громико; Болгария томонидан Болгария Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри ўртоқ И. Башев, Болгария Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси ўртоқ С. Караджов қатнашдилар. Учрашув ва суҳбатлар муҳокама этилган барча масалалар юзасидан Совет Иттифоқи ва Болгария Халқ Республикасининг позициялари бир хил эканлигини яна тасдиқлади.

Совет — Болгария қўшма ахборотида бундай дейилади: Болгария томони совет халқининг КПСС раҳбарлигида экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини оширишда эришган ажойиб муваффақиятларидан астойдил хурсанд эканлигини билдирди ва бу муваффақиятлар Совет Иттифоқи учунгина эмас, балки социалистик ҳамдўстликдаги барча мамлакатлар учун, тинчлик, барча халқлар озодлиги ва мустақиллиги иши учун ҳам жуда катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади.

Совет томони қардош болгар халқининг Болгария Коммунистик партияси раҳбарлигида социалистик қурилишда эришган ажойиб муваффақиятларини зўр мамнуният билан табриклади. Ҳозирги кунда Болгария социалистик индустрияси ривожланган, қишлоқ хўжалиги кооперативлаштирилган ва юксак миллий маданиятга эга бўлган мамлакатдир. Совет халқи Болгария Халқ Республикасининг бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда умумий тинчликни мустаҳкамлаш соҳасида зўр ғайрат билан қилаётган ишларига юксак баҳо беради.

Совет Иттифоқи ва Болгария Халқ Республикаси, дейилади ахборотда, Америка империализми Шарқи—Жанубий Осиёда агрессия доирасини кенгайтираётганлиги натижасида жаҳоннинг ана шу қисмидаги вазият кескинлашганлигини зўр эътибор ва ташвиш билан кузатиб турибдилар. Улар АҚШнинг Вьетнам Демократик Республикасига қарши қуролли ҳаракатларини ва АҚШнинг ўз ватани озодлиги ва мустақил тараққиёти учун курашаётган Жанубий Вьетнам халқига қарши қилаётган ошкора интервенциясини қатъиян қоралайдилар. Ҳар иккала томон Вьетнам Демократик Республикасининг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда бу республикага бундан буён ҳам зарур ёрдам ва мадад кўрсатишга тайёрдир. Томонлар Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг Вьетнам проблемасини ҳал этиш йўллари масаласида тутган позицияларини тамомила қўллаб-қувватлаётганликларини билдирдилар.

Ҳар иккала томон, дейилади ахборотда, шу асрнинг биринчи ярми мобайнида энг кўп вайронгарчилик келтирган икки жаҳон урушининг асосий майдони бўлган Европа қитъасида мустаҳкам тинчлик ўрнатилишидан ва Европа хавфсизлигининг мустаҳкам системаси вужудга келтирилишидан астойдил манфаатдордир. СССР ва Болгария Халқ Республикасининг вакиллари Германия проблемасига, ёппасига ва батамом қуролсизланиш масалаларига қандай қараётганликларини билдирдилар, Америкадаги агрессив доираларнинг Куба Республикасига қарши қилаётган игвогарлик ҳаракатларини ва Америка қўшинларининг Доминикана Республикаси территориясига қурол кучи билан бостириб кирганлигини қораладилар.

Болгария томони қуйидагиларни айтди: Болгария Халқ Республикаси КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет Иттифоқи ҳукуматининг 9 май Мурожаатини табриклайди ва батамом қўллаб-қувватлайди. Бу Мурожаат барча мамлакатларнинг ҳукуматлари, парламентлари ва халқларини иккинчи жаҳон урушининг сабоқларини чуқур ўйлаб кўришга даъват этади, ҳал этилмаган проблемаларни тинч йўл билан ҳал этишга чақиради, агрессия ва ҳарбий авантюраларга қарши мустаҳкам ғов вужудга келтиришга, бутун дунёда тинчлик ишини ўз вақтида ҳимоя қилишга даъват этади.

Совет Иттифоқи ва Болгария Халқ Республикаси социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш йўлида зўр ғайрат билан қилаётган ишларини давом эттиришга қатъий қарор берганликларини билдирдилар. Бу эса ҳар бир социалистик мамлакатнинг буюк интернационал бурчидир.

Томонлар ҳар иккала мамлакат ўртасида ривожланиб бораётган дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларига юксак баҳо бердилар ва кейинги вақтларда ҳамкорликнинг ҳамма соҳаларида анча катта натижаларга эришилганлигини таъкидладилар.

Болгария Халқ Республикаси Халқ мажлиси Президиумининг Раиси ўртоқ Георгий Трайков социализм қурилишида болгар халқига доим беғараз кўрсатиб келаётган қардошларча ёрдами ва мадади учун болгар халқи номидан совет халқига ва СССР ҳукуматига самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

Ўртоқ Георгий Трайков Болгария Халқ Республикаси Халқ мажлиси Президиуми номидан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ А. И. Микоянни ўзи учун қулай бўлган пайтда расмий визит билан Болгария Халқ Республикасига келишга таклиф этди. Ўртоқ А. И. Микоян бу таклифни миннатдорчилик билан қабул қилди.

(ТАСС).

АБАДИЙ ДЎСТЛИК РАМЗИ

(Боши биринчи бетда).

И. Селивановнинг «Арсеналчилар» сериясига кирган асарлари ва С. Рябченконинг Украинадаги граждандар уруши қаҳрамонларига бағишланган суратлари қаҳрамонона революцион кураш руҳи билан суғорилган.

В. Касиян билан С. Бесединнинг линогравюраларида Ленин темаси янгича куч билан садо берди. С. Беседин — ўзининг кўп йиллик умрини В. И. Ленин образини яратишга бағишлаган рассомдир.

В. Парчевский, В. Калуга, А. Резниченко, Н. Лопухова асарлари Улуғ Ватан уруши ҳақида ҳикоя қилади.

В. Мироненконинг офортларида, А. Пашченконинг линогравюраларида Украинанинг янги қурилишлари ва табиат манзаралари гавдаланади. Республикамиз бўйлаб кўп саёҳат қилган рассом А. Постель ўзининг «Ўзбекистон табиат манзаралари» сериясига кирган суратларини Тошкентга юборибди. В. Касиян, М. Дерегус, В. Куткиннинг асарлари Тарас Шевченконинг ҳаётига бағишланган.

Халқ декоратив санъати залига қадам қуйишингиз билан ўзингизни бамисоли ажойиб усталар яшайдиган антиқа бир мамлакатга бориб қолгандек сезасиз. Ундаги экспонатлар бири-биридан яхши.

Мана, гиламдўзларнинг буюмлари. Улар ҳар хил материалларга ишланган, нақшлари ҳам бир хил эмас. Ширали, ёрқин бўёқлари ўзининг латофати билан кишини мафтун этади. Бизнинг давримизда яратилган ва бирон темага бағишланган гиламларнинг ёнига халқ орасида қадимдан мавжуд бўлган нақшдор гиламлар ёзиб қўйилган.

Бизга узоқ ўтмишдан етиб келган манзарадор нақшлар ҳозирги кунда янги қанот пайдо қилди. Бу нақшлар Украинадаги уйларнинг девори, печлар, сандиқлардан энди газламаларга, китоб ва журналларга кўчди.

* * *

Китоб бозори, графика ва халқ декоратив санъати виставкаси ҳамда декаданинг адабиёт қисмининг очилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, Ё. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. Д. Скаба, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов қатнашдилар. (ЎзТАГ).

УКРАИН ЁЗУВЧИЛАРИ КИТОБХОНЛАР ДАВРАСИДА

Қўғирчоқ театри олдидаги кўкаламзор майдон 21 май куни эрталабдан бошлаб Тошкентнинг энг гавжум жойларидан бири бўлиб қолди. Шу ерда украин адабиёти ва санъатининг Ўзбекистондаги Декадасига бағишланган катта китоб бозори ташкил қилинди.

Бозорнинг очилиш маросимига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари В. Г. Ломоносов, Р. Н. Нишонов, Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. Д. Скаба, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов, украин ёзувчилари, шоирлари, композиторлари келишди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот давлат комитетининг раиси З. И. Есенбоев украиналик азиз меҳмонларни қизғин табриклайди. Украина ёзувчилар делегациясининг бошлиғи П. Н. Воронько микрофон ёнига келади.

«Биз сизларга ўз қалбларимизнинг ҳароратини, 44 миллионли бутун украин халқи қалбининг ҳарорати ва муҳаббатини олиб келдик, — дейди у. — Кўп йиллар муқаддам Орол денгизи бўйларида Тарас Шевченко асос солган ҳамда украин ва ўзбек халқларининг социализм ва коммунизм йўлидаги умумий курашида мустаҳкамланган дўстлигимиз кўп миллатли совет халқлари оиласини қувонтириб, юксала ва ривожлана берсин».

Ҳозир бўлган кишилар ўзбек ва украин шоирларидан Туроб Тўла ва Иван Гончаренкони қарсаклар билан кутиб олишади. Улар ўзларининг Т. Г. Шевченкога атаб ёзган шеърларини ўқиб беришади.

Китоб бозори ишга тушди. Бу ерда сиёсий адабиётларга, бадиий прозага, поэзияга, болалар адабиётига — Т. Г. Шевченко, А. Корнейчук, М. Бажан, О. Гончар, М. Стельмах, Л. Дмитерко, В. Собко, С. Олейник ва бошқа шу каби бадиий сўз усталарининг асарларига кенг ўрин берилган. Лекин украин адабиётининг мухлиси бўлган тошкентликлар бугун хоҳлаган китобларини танлаб олишдан ташқари, ўзлари севиб қолган ёзувчи ва шоирлардан дастхат ҳам ёздириб олишлари мумкин. П. Воронько, В. Коломиец, Н. Ушаков, В. Козаченко, В. Большак, Ю. Званацкий ва Украинанинг бошқа шоир ҳамда ёзувчилари китоб дўконларининг пештахталари ёнида турибдилар.

Украин шоири Иван Гончаренко Политехника институтининг студенти олган «Ҳаёт нидоси билан» номли шеърлар китобининг устига «Ўзбек халқига бўлган дўстлик ва меҳр-муҳаббат туйғуси билан ўзбек дўстим Мурод Қорабоевга» деган сўзларни ўз қўли билан ёзиб берар экан, тошкентлик китобхонлар билан украин ёзувчилари ўртасида дастлабки кунданоқ вужудга келган самимий ва илиқ муносабатлар шунинг ўзида тўла ифодасини топди.

Китоб бозорида савдо давом этмоқда. (ЎзТАГ).

Украинанинг мўйқалам усталари Тошкентдаги Марказий виставка залида ўз асарларини намойиш қилмоқдалар. Суратда: виставка залида. Ўнгдаги суратда эса Украина адиблари буюк Алишер Навоий ҳайкалини зиёрат қилмоқдалар. Улар икки халқ дўстлиги рамзи сифатида Т. Шевченко мозорининг ҳокини келтириб Навоий ҳайкали тагига қўйдилар.

В. И. ЛЕНИН АСАРЛАРИНИНГ ЭЛЛИК УЧИНЧИ ТОМИ

В. И. Ленин Асарлари тўла тўпламининг 53-томи босмадан чиқди. КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институти тайёрлаб берган ва Сиёсий адабиёт нашриёти нашр этган бу томга доҳийнинг 1921 йил июнь-ноябрь ойларида ёзган мактублари, хатлари ва телеграммалари киритилган.

Ана шу ҳужжатларнинг талайгина қисми иқтисодий қурилиш масалаларига — саноат, қишлоқ хўжалиги, транспортни тиклашга, электрлаштиришга бағишланган. Бир қанча хатларда халқ хўжалигини планлаштиришни, экономикага илмий раҳбарлик қилишнинг муҳим омили бўлган ҳисобот ва статистика ташкил этишни яхшилаш, хўжалик ҳисобини жорий қилиш ва моддий манфаатдорлик принципини амалга ошириш тадбирлари белгилаб берилади.

Мактублар, хатлар ва телеграммаларда ленинча иш услуби ёрқин акс этиб туради. В. И. Ленин коллектив раҳбарлик принципини оғишмай ўтказган ва шу билан бирга ҳар бир ходимнинг топширилган иш учун шахсан масъулиятли эканини таъкидлаган, партия ва давлат интизомига қатъий риоя этишни, ишда ишчанлик ва уюшқоқлик бўлишини талаб қилган, дабдабабозлик ва ҳайбаракаллачиликни қоралаган эди.

Шу томга киритилган ҳужжатларнинг кўпи совет давлатининг тинчликсевар ташқи сиёсатини кўрсатиб туради, Советлар республикасининг капиталистик мамлакатлар билан иқтисодий алоқаларини йўлга қўйиш ҳақида Лениннинг берган йўл-йўриқларини ўз ичига олади. Айни маҳалда В. И. Ленин империалистлар томонидан ҳарбий авантюралар қилиниши мумкин деб огоҳлантирган ва мамлакатимизнинг мудофаа қобилиятини кучайтиришни талаб қилган эди.

Ёзишмалар В. И. Лениннинг халқаро коммунистик ҳаракат бирлиги учун, бутун дунё пролетариати кучларини жипслаштириш учун олиб борган курашини акс эттиради.

53-томда 575 та мактуб, хат ва телеграмма босилган бўлса, шундан 553 таси бундан аввалги нашрларга киритилмаган бўлиб, 93 ҳужжат биринчи марта эълон қилинмоқда.

КИЕВ БАЛЕТИ «ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИДА

21 майда Ўзбекистондаги украин адабиёти ва санъати Декадаси қатнашчиларидан бир группаси Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозига борди. Украина ССР Т. Г. Шевченко номли Ленин орденли Давлат Академик опера ва балет театрининг артистлари колхоз стадионида бўлишди, икки қаватли Маданият саройини, унинг ёнидаги гулзорни, паркни томоша қилишди.

Колхоз меҳнаткашлари украин артистларини самимият билан иссиқ қарши олишди. Улар қандай қилиб пахта, каноп, маккажўхори, пилладан мўл ҳосил олишаётганини меҳмонларга сўзлаб беришди. Бу йил ҳам ҳар гектаридан қирқ центнер «оқ олтин», икки юз центнер «кўк олтин» олишга аҳд қилиб қўйишганини айтишди.

— Биз илғор «Политотдел» колхозининг таърифини кўп эшитган, шу колхоз тўғрисида кўп нарсалар ўқиган эдик, — деди Совет Иттифоқи халқ артисти, Т. Г. Шевченко номли Киев опера ва балет театрининг бош балетмейстери В. И. Вронский. — Мана энди шуларнинг ҳаммасини ҳозир ўз кўзимиз билан кўриб турганимизга хурсандмиз.

Иш кунидан кейин «Политотдел» ва қўшни «Правда»», Свердлов номли, «Ленинский путь», колхозларининг деҳқонлари чироқлар нуридан чароғон бўлган Маданият саройига тўпланишди. Залда битта ҳам бўш ўрин қолмади. Украин балети кечаси «Пахита» балетидан парча кўрсатиш билан бошланди.

Колхоз партия ташкилотининг секретари В. С. Пак концертдан кейин украиналик меҳмонларга ўз ҳамқишлоқлари номидан самимий ташаккур билдирди.

СССР халқ артисти В. И. Вронский ўзининг жавоб нутқида самимий кутиб олганликлари учун очиқ чеҳрали мезбонларга ташаккур билдирди ва уларга меҳнатда катта ютуқларга эришишни тилади.

ЧИМЁН ЭТАКЛАРИДА КАРПАТ КУЙЛАРИ ЯНГРАМОҚДА...

Закарпатье халқ хори ажойиб, ҳаддан ташқари дилрабо ва ёқимли украин халқ қўшиқларини маҳорат билан ижро этиши туфайли бутун мамлакатга донг таратган.

Мана энди Карпат тоғларининг енгил қанотли куйлари Чимён этакларигача етиб келди. Чирчиқ аҳолиси Закарпатье хори келишини худди зўр шодиёна байрамга мунтазир бўлгандек кутар эди. Ана шу байрам ёш шаҳарга ниҳоят қадам ранжида қилди.

21 майда Чирчиқдаги Химиклар саройида узоқ Закарпатье вакилларининг концерти бўлди.

Чирчиқ ишчилари, бинокорлари, хизматчилари саройнинг кенг залини лиқ тўлдирдилар. Чирчиқ шаҳар партия комитетининг секретари Н. К. Савченко уларнинг номидан меҳмонларни самимий табриклади.

Закарпатье халқ хорининг бадиий раҳбари Украина ССР халқ артисти М. М. Кречко меҳмондўстликлари учун мезбонларга чин кўнгилдан ташаккур айтди.

(ЎзТАГ).

М. А. ШОЛОХОВ 60 ЁШГА ТЎЛДИ

СОВЕТ АДАБИЁТИНИНГ ОҚСОҚОЛИ

Рус совет адабиётининг асосчиларидан бири, кўп миллатли совет адабиётимизнинг оқсоқоли Михаил Александрович Шолоховнинг ижодий фаолиятига назар ташларканмиз, ёзувчи ўзининг бутун қалбини халққа бағишлаганининг, халқ билан биргаликда ҳаёт кечираётганининг гувоҳи бўламиз.

Михаил Шолохов чин маъноси билан халқ ёзувчиси. У ўз қаҳрамонлари орасида яшайди, ўзи қаламга олган жаҳоншумул воқеаларнинг бевосита иштирокчиси. Оташин ватанпарвар ва моҳир санъаткор, шунинг учун ҳам барча китобхонларнинг якдил эътирофича, шонли совет юртимизнинг бадиий тарихини ярата олди.

Совет адабиёти ижодий методи — социалистик реализмнинг воқеликни революцион тараққиётда ҳаққоний тасвир этиш принципларига оғишмай амал қилиб, ижод этиб келаётган улкан ёзувчимиз асарларининг умумий мазмунини инсоният бахт-саодати учун ғолибона курашда ва ижодкорона меҳнатда донг чиқарган халқнинг янги ҳаёти ташкил этади.

Ўзининг бундан қирқ йил муқаддам нашр этилган «Дон ҳикоялари», салдан кейин «Лолазор дашти» номи билан кенгайтириб чиқарилган китобидаги асарларидаёқ М. Шолохов фақат ҳақиқатни ёзишни мақсад қилиб олиб, катта социал темани кўтарган эди. Автор бу ҳикояларида янги дунёнинг эски дунё билан тўқнашувини, синфий кураш алангаларининг тобора кучаяётганлигини акс эттирди.

Йигирманчи йилларда ёш совет адабиёти мураккаб жараённи кечириб, янги революцион мазмунга эга, ғоявий чуқур, халқчил асарлар билан бойиб, барқарор топишида М. Горький, В. Маяковский, Д. Бедний, А. Серафимович, Д. Фурманов, А. Фадеевлар қатори М. Шолоховнинг ижоди ҳам катта роль ўйнади. Ўн тўрт йиллик (1926—1939 йиллар) узлуксиз ижодий меҳнатининг самараси «Тинч Дон» эпопеясининг биринчи китоби чиқиши биланоқ М. Шолохов мамлакатимиздаги ва жаҳондаги энг катта ёзувчилар сафидан ўрин олди. Бу асар қаҳрамонларининг ҳаётийлиги, тўлақонлилиги кишини қойил қолдиради. Асарнинг руҳи ўқувчини истиқболга ундайди, ҳаёт фалсафасини бутун мураккаблиги билан жонлантиради.

Эпик миқёсда ёзилган бу роман Донда Совет ҳокимияти учун кураш тарихини бадиий бўёқларда тасвирлайди. Меҳнаткаш халқ оммасининг янги социалистик жамиятни барқарор этиш учун мардонавор курашини автор типик образларда акс эттиради. Эпопеянинг бош қаҳрамони Григорий Мелехов образида биз киши халқ билан бўлса ўзининг олий ниятларига етиши, халқдан ажралиб қолса келажагини маҳв этиши мумкинлигини кўрамиз. Асардаги Подтелков, Бунчук, Котляров, Кривошликов каби қаҳрамон коммунистлар эса биз учун революцион фидокорлик намунасидир. Бу образлар букилмас иродали кишилар бўлиш, адолат иши учун ҳар қандай курашдан тоймаслик, олға, фақат олға интилишни ўргатади ўқувчига. Умуман, Шолохов асарларининг асосий ижобий қаҳрамонлари соф виждонли, пўлатдай иродали кишилардир.

Михаил Александрович ШОЛОХОВ.

«Очилган қўриқ» романи М. Шолоховнинг деҳқонларимиз ҳаёти ва онгида юз берган чуқур революцион ўзгариш ҳақидаги эпик асаридир. Романда автор коллектив меҳнат жараёнида янги социалистик муносабатларнинг туғилишини, юксак меҳнат пафосини, социализм қурилишининг энг муҳим босқичларидан бирида меҳнаткаш халқнинг қандай жонбозлик кўрсатганлигини, Коммунистик партиямизнинг доно раҳнамолигини тараннум этади.

Қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришнинг жонкуяр ташкилотчилари — ишчи Семён Давидов, казаклардан Макар Нагульнев, Андрей Разметнёв, софдил деҳқон Кондрат Майданников образлари китобхонларимизнинг севимли қаҳрамонларига айланган. Ўқувчилар гўё шу қаҳрамонлар билан бир ҳаводан нафас олаётгандай, улар билан бирга курашиб, бирга қувонаётгандай бўладилар. Бу эса Шолохов асарларининг чуқур ҳаётийлиги ва қаҳрамонларининг кўп қирралилигидан далолат беради.

«Тинч Дон» ва «Очилган қўриқ» эпопеяларининг давлат мукофоти ва Ленин мукофоти билан тақдирланиши бу икки бебаҳо асар миллионларча китобхонларга манзур бўлганлигининг ёрқин ифодасидир.

Улуғ Ватан уруши йилларида жангчи ёзувчи М. Шолохов ўзининг оташин ҳикоя, очерк, публицистик мақолалари билан халқимизни адолат учун курашга чорлади. У сўнгги йилларда узлуксиз ва самарали ижодини давом эттириб, жуда тез машҳур бўлиб кетган «Инсон тақдири» ҳикоясини тақдим этди. Ҳозир у уруш йилларида ёза бошлаган «Улар Ватан учун жанг қилдилар» романини тугаллаш олдида турибди.

Замонамизнинг энг буюк ёзувчиларидан бири бўлган М. А. Шолоховнинг асарлари, юқорида айтилганидек, мамлакатимиздагина эмас, жаҳондаги кўпдан-кўп жойларда ҳам маълум ва машҳур. Адибнинг деярлик ҳамма асарлари драма, опера, фильм шаклида саҳналаштирилган, 80 га яқин тилларга таржима этилиб, миллион-миллион нусхаларда босиб чиқарилган.

Шолохов асарлари ўзбек тилига 30-йиллардан бери таржима қилиниб келади. Ўзбек китобхонлари М. Шолохов асарларини севиб ўқийдилар. Ёзувчининг «Тошкент» нашриёти томонидан чиқарилаётган саккиз томлиги жуда тез тарқалмоқда. Бу нашр яқинда тугалланади ва китобхонларимиз Шолохов асарларининг ҳаммасини ўз тилларида ўқишга муяссар бўладилар.

Санъатимиз ва адабиётимизда тўй устига тўйлар бўлиб турган шу кунларда комил ишонч билан айтамизки, устоз адибимиз М. Шолохов ҳали замондошларимизнинг ёрқин образлари гавдалантирилган кўпдан-кўп монументал, ўлмас асарлар ёзиб беради.

Ваҳоб **РУЗИМАТОВ.**

РОМАНДАН ПАРЧА

ОЧИЛГАН ҚЎРИҚ

Давидов ўчиб қолган тамаки қолдиғини бармоқлари билан эзғилаб ерга тикилганча узоқ жим қолди. Умри бўйи у ичидан гупуриб келган туйғуларини мумкин қадар тийиб олар, уни ҳар нарсада айблаш мумкин бўлса-да, сентименталликда мутлақо айблаб бўлмас эди, аммо ҳозир номаълум бир куч унга далда бериб, Нестеренкони қаттиқ қучоқлаб олди, ҳатто қатъий қимтилган лабларини секретарнинг соқоли ўсган ёноқларига тегизиб қўйди. У гапираркан овози ҳаяжон билан титрар эди:

—Раҳмат сенга, қимматли Нестеренко! Каттакон раҳмат! Сен яхши йигитсан, сен билан ишлаш енгил бўлади, Корчжинский билан ишлашдек бўлмайди. Сен менга аччиқ-аччиқ, аммо мутлақо тўғри сўзлар айтдинг, факт! Аммо, худо ҳақи, мени ношуд деб ўйлама! Мен қоидадагидек ишлайман, бизлар ҳаммамиз ҳам қоидадагидек ишлашга тиришамиз; мен кўпгина нарсаларни бошқатдан кўриб чиқаман, энди кўриб чиқишга вақтим етади... Гапимга ишон, ўртоқ Нестеренко!

Нестеренко ҳам ундан кам ҳаяжонланмаган, аммо сир бой бермас, энди тундлашиб қолган қуралай кўзларини қисганча йўталиб-йўталиб қўяр эди. Бир дақиқа сукутдан сўнг эти увишганча, жунжиб, оҳиста гапирди:

— Сенга ҳам, бошқа йигитларга ҳам ишонаман, сизларга худди ўзимга ишонгандек ишонаман. Сен буни қаттиқ ёдингда тут, Семён Давидов! Райком билан менга панд бера кўрманглар, панд бериб қўйманглар! Ахир биз коммунистлармиз-ку, худди бир ротанинг солдатларидек ҳар қандай вазиятда ҳам баҳамжиҳатликни қўлдан бермаслигимиз керак! Сен буни ўзинг жуда яхши биласан. Бундан буён орамизда бундай кўнгилсиз суҳбатлар бўлмасин энди, жин урсин бундай суҳбатларни! Гарчанд, баъзан бундай суҳбатларни ўтказиб туриш зарур бўлса ҳам мен уларни ёмон кўраман. Чунончи, сенга ўхшаган бирон ошнам билан шунақа тиклашиб суҳбатлашасан-да, кейин кечаси билан ухлаёлмай юрагинг ачишиб чиқади...

Нестеренконинг қизғин қўлини қаттиқ сиқиб Давидов унинг юзига диққат билан тикиларкан, ҳайратда қолди: ҳозир унинг ёнида боғаги қувноқ ҳангомачи эмас, ҳазил-мутоиба қилишга, кураш тушишга тайёр турган хушчақчақ, очиқ кўнгил йигит эмас, ўрта ёшлардаги ҳоргин одам ўтирар эди. Нестеренконинг кўзлари нечукдир бирдан кексайиб қолган, оғзининг четларида чуқур излар пайдо бўлган, ҳатто ёноқдор юзларидаги қўнғир қизиллик ҳам гўё бўзариб саргайиб қолгандек эди. Бир лаҳза ичида Нестеренко бошқа одам бўлиб қолгандек эди.

— Мен энди жўнай, сенда узоқ меҳмон бўлиб қолдим, — деди у суғур тепадан вазмин тураркан.

— Тобинг қочиб қолгани йўқми? — ҳавотир билан сўради Давидов. — Нечукдир бирпасда бўшашиб қолдинг.

— Топдинг, — деди ғамгин Нестеренко. —Безгагим тутай деб турипти. Буни анчагина илгари Ўрта Осиёда илаштириб олган эдим, лаънатидан ҳалигача қутулолмайман!

— Сен Ўрта Осиёда нима иш қилган эдинг? У ёққа нима қилиб бориб қолган эдинг?

— Мени, шофтолихўрликка борган экан, демайсанми ҳали? Босмачиларни тугатишда иштирок этдим, ўзимнинг жонажон безгагимни бўлса тугатолмаяпман. Докторлар уни ичимга қамаб қўйишди, энди еру кўкка ишонмайман. Бу бир омади гап, гапимизнинг охирида мен сенга шуни ҳам айтиб қўймоқчи эдим: бизнинг округда контралар ғимирлаб қолишди, Сталинград областида ҳам аҳвол шу. Бирор нарсага орқа қилишаётганга ўхшайди, жин урган каллаварамлар! Қўшиқда ҳам айтилган-ку... «Бизни савамоқ бўлиб уриндилар кўп марта...»

— «Биз ҳам қўл қовуштириб ўтирмадик албатта...» — деб хотима қилди Давидов.

— Худди шундай. Аммо ҳар ҳолда огоҳ бўлиб, қулоғимизни динг тутишимиз керак.— Нестеренко ўйчанлик билан қошини қашиб, жаҳл билан томоғини қириб қўйди:— Сенга бир гап дейиш қийин экан, ардоқли буюмимнинг баҳридан ўтишимга тўғри келади... Сен билан ажралмас дўст бўлдикми, энди шу ўйинчоқни совға ўрнида қабул қиласан. Асқатиб қолар. Нагульновни огоҳлантиришипти, сен ҳам эҳтиёт бўл. Ҳиссангга ундан ёмонроқ нарса тегиб қолиши мумкин.

У курткасининг чўнтагидан хира йилтираб турган иккинчи номерли браунинг олиб, Давидовнинг кафтига қўйди.

— Бу кичкина нарса мудофаада слесарлик асбобидан кўра дурустроқ иш берса керак.

Давидов Нестеренконинг қўлини қаттиқ сиқиб, таъсирланганча пойма-пой ғулдиради:

— Раҳмат сенга ўртоқларча, нима десам экан... хўш, дўстона меҳрибонлигинг учун, факт! Каттакон раҳмат!

— Яхшиликка буюрсин, — ҳазиллашди Нестеренко. — Аммо, эҳтиёт бўл! Йўқотма! Негаки, кекса жангчилар ёшлари ўтган сари паришонхотир бўлиб қолишади...

— Тирик эканман — йўқотмайман, бордию йўқотганимда ҳам каллам билан бирга йўқотаман,— дея ишонтирди Давидов, пистолетни шимининг орқа чўнтагига яшираркан.

Аммо уни шу ондаёқ яна олдида, аввал пистолетга, кейин Нестеренкога қаради:

— Ноқулай иш бўляпти-ку... Ўзинг қуролсиз қоласанми? Қайтиб олақол, менга керакмас!

Нестеренко унинг узатилган қўлини енгилгина четлатди.

— Ташвишланма, менда бошқаси бор. Бунисини тутиб юрардим, унисини кўз қорачиғимдек асрайман, унисига номим ёзилган, мукофотга олганман. Нима, сенингча мен армияда бекорга беш йил хизмат этиб, жанг қилибманми? — Нестеренко кўзини қисиб, ҳатто жилмаймоқчи бўлди, аммо табассуми зўраки ва эриш чиқди.

У яна эти увишиб жунжикди. Қалтироқни енгишга ҳаракат қилиб елкаларини қимирлатди, энтикиб-энтикиб гапирди:

— Кеча Шалий менга сенинг совғангни кўрсатиб мақтанди. Мен унга меҳмон бўлган эдим, асал билан чойхўрлик қилдик, турмуш ҳақида ҳангамалашдик, бир вақт у сандиқдан сенинг слесарлик асбоб-ускуналарингни олиб шундай деб қолди: «мен умрим бино бўлиб иккита совға олганман: бири — кампиримдан, ҳали қиз болалигида ёш тақачига маҳлиё бўлиб юрган вақтларида олган тамаки халтам, иккинчиси, темирчилик ишида зарбдорлигим учун шахсан ўртоқ Давидовнинг ўзидан олган мана шу асбоб-ускунам. Узоқ умрим мобайнида икки совға! Дуд билан қорайган шу умрим давомида қўлимда қанчадан-қанча темир-терсакни парвариш қилдим, сон-саноғи йўқ! Шунинг учун ҳам бу совғалар сандиғимда эмас, бамисоли юрагимнинг ёнгинасида турипти!» Яхши чол! Меҳнат билан кўркам ҳаёт кечирган, қолаверса, ҳар кимга ҳам шу кекса темирчи ўз қудратли қўллари билан одамларга қанча фойда келтирган бўлса, шунча фойда келтиришни насиб қилсин. Демак кўриб турибсанки, сенинг совғанг меникидан бебаҳороқ экан.

...Бригада будкасига улар тез юриб келишмоқда эди. Нестеренконинг вужудига қаттиқ қалтироқ кирган эди.

Ғарбдан яна ёмғир келмоқда. Ҳаво айнишининг илк даракчилари — булут увадалари пастлаб сузмоқда. Майса-гиёҳнинг маст қилувчи бўйи, намхуш қора тупроқ ҳиди анқимоқда. Бир фурсатгина мўралаган қуёш булут орқасига яширинди, мана сарин шабадани кенг қанотлари билан қамраганча иккита дашт миққийси аллақайдаги юксаклик томон парвоз қилди. Ёмғир арафасидаги сукунат даштни юмшоқ наматдек бўлиб қоплади, фақат тўхтовсиз ёмғирдан дарак бериб юмронқозиқларгина ҳаяжон билан пайваст чийилларди.

— Бизнинг будкада ётатур, кейин кетарсан. Йўлда ёмғирда қолсанг, шалаббо бўлиб, мутлақо ётиб қоласан, — қатъият билан маслаҳат берарди Давидов.

Аммо Нестеренко қатъиян рад этди:

— Қололмайман. Бизда соат учда бюро бор. Ёмғирда қолмайман. Отим жуда яхши.

У тизгинни ечиб олиб айилни тортиб боғлаётганида қўллари худди кекса чолларнинг қўлларидек қалтирар эди. Давидовни қучоқлаб қўйиб, узоқ туриб қолган отига кутилмаган енгиллик билан сапчиб минди-да, қичқирди:

— Йўлда исиб кетаман!— Отини елдириб кетди.

КОМСОМОЛ—ТАРБИЯЧИ

ОБЛАСТЬ КОМСОМОЛ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИДАН

Совет ёшларига катта ишонч билдирилаётган, уларга ташаббус кўрсатиш учун кенг имкониятлар яратилган жойларда катта ютуқлар қўлга киритилмоқда. Ёшлар халқ хўжалигимизнинг ҳамма участкаларида ҳал қилувчи роль ўйнамоқдалар.

Яқинда бўлиб ўтган область комсомол комитетининг иккинчи пленуми комсомолларнинг ёшлар тарбияси соҳасида олиб бораётган ишларни атрофлича муҳокама қилди.

Пленумда область комсомол комитетининг секретари ўртоқ Л. Лаврина «Ўсмирлар ўртасида иш олиб боришда комсомол ташкилотларининг ролини янада оширайлик» деган темада доклад қилди. Мактаб, оила ва жамоатчилик бола тарбиясида ҳал қилувчи кучдир, деди у. Бу муҳим ишда комсомол ташкилотлари ҳам актив иштирок этишлари лозим. Чунки, комсомоллар — ёш авлод тарбиячиларидир.

Ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш борасида областимиз мактабларида кейинги йилларда бирмунча яхши ишлар амалга оширилди. Кўпгина мактабларда турли тўгараклар ишлаб турибди. Бу тўгараклар ўқувчиларда меҳнатга муҳаббат уйғотишда, уларни эстетик жиҳатдан тарбиялашда катта роль ўйнамоқда. Юқори синф ўқувчилари эса коммунистик меҳнат бригадаларига уюшиб, қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштиришаяпти.

Областимиз шаҳарларида, хусусан қишлоқ районларида болалар тарбияси билан жиддийроқ шуғулланила бошланди. Бунда жойларда ташкил этилган клублар, пионер уйлари тарбия ўчоқлари бўлиб хизмат қилаётир. Областда ҳозир 200 дан ортиқ турли клублар мавжуд. Бу тарбия ўчоқларида ёшларни турли фойдали ишлар билан машғул бўлишлари учун ҳамма имкониятлар муҳайё қилинган. Спорт секциялари ишлаб турибди, лекторийлар эса кенг тарбиявий ишлар олиб бормоқда.

Шу билан бирга, дейди докладчи, болалар тарбиясида ҳали жиддий камчиликлар ҳам мавжуд. Айрим мактабларда тўгараклар мунтазам иш олиб бормайди, пионер ва комсомол ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Область ёш натуралистлар станцияси ўз вазифасига яраша иш олиб бормаяпти. Бу даргоҳда жамоатчилик кучи билан биронта ҳам тўгарак ташкил этилмаган. Бу ерда 20 га яқин тўгарак бор. Аммо, улар номигагина ишлайди. Яхшигина ишлаб турган механизаторлик ва сабзавотчилик тўгараклари ўз ишини тўхтатиб қўйди.

Пионер ёзи бошланишига оз вақт қолди. Шу сабабли ўқувчиларнинг ёзги каникули даврида бир қанча лагерлар очилади. Пойтахтнинг Ленин районида 70 болалага мўлжалланган пионер лагери иш бошлайди. Бу ерда ўқувчилар ҳам ишлаб, ҳам дам оладилар. Бу соҳада Киров район халқ маорифи бўлими ҳам яхши тадбирларни амалга оширмоқда. Бироқ, бу ҳаракат жойларда қизғин қўллаб-қувватланмаётир.

Доклад юзасидан қизғин музокаралар бошланди. Нотиқлар ўсмирларни тарбиялашда комсомол ташкилотларининг роли тўғрисида батафсил тўхталдилар. Бекобод шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ф. Горбатая пионер ёзи даврида қилинадиган ишлар ҳақида гапириб берди.

— Ўтган йили шаҳар ўқувчилари пионер ёзини бирмунча яхши ўтказди, — дейди у. — Бу йил ҳам яхши тадбирлар амалга оширилади. Болалар тарбиясида жамоатчи кутубхоначиларнинг роли жуда катта. Шаҳримизда жонкуяр кутубхоначилар сони ортиб бораяпти. Ёзда шаҳримизда «Ёшлар клуби», тарбия хоналари ташкил этилади.

Тошкент шаҳар комсомол комитетининг секретари ўртоқ Т. Буйда ўз нутқида мактаб педагогик коллективлари билан комсомол ташкилотлари ўртасидаги ҳамкорлик ҳақида гапирди. Бола тарбияси кўпқиррали ишдир. Шунинг боисдан бу масъулиятли вазифани бажаришда кенг жамоатчилик ҳам актив қатнашиши лозим. Шунингдек, нотиқ пионер ёзи даврида шаҳарда очиладиган янги пионер лагерлари ишлари тўғрисида ҳам тўхталиб ўтди. Каникул кунларида шаҳарда 21 та меҳнат ва дам олиш лагерлари ишлайди.

Пленум қатнашчилари Оҳангарон шаҳридаги 2-мактабнинг ўқитувчиси ўртоқ А. Ростовцевнинг нутқини ҳам катта эътибор билан тингладилар. У, мактаб педагогик коллективининг бола тарбияси соҳасида олиб бораётган ишлари тўғрисида ҳикоя қилиб берди.

Пленум муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

ЧОРВОҚ ЖАМОЛИ

СУВ КЕЛАДИ, НУР КЕЛАДИ

ВОДИЙ узра оқшом қўнди. Осмон устунлари — оқсоч ва навқирон тоғлар ҳам тун чодирига бурканди. Ишчилар шаҳарчасига жимлик чўкди. Устига катта-катта харсанг тошларни ортган «МАЗ» ағдарма машиналари ҳам қатнамай қўйди энди. Ҳа, водийда сокинлик.

Кўчаларда, хонадонларда Ильич чироклари порлаб турибди. Шу топда Чорвоқ бунёдкорлари — қўли гул бинокорлар нима қилишаётганикин? Балки, бири уйида баракали меҳнатдан сўнг бола-чақаси билан гурунглашиб ҳордиқ чиқариб ўтиргандир. Балки, яна бири дилбар севиклиси ёнига — висол онларига ошиқаётгандир. Балки, бўлажак ГЭС директори Лев Григорьевич Тах ҳам, тоғ мастери Анатолий Семёнович Кайгородов ҳам, арматурачилар Ўктам Исроилов ёки Раис Маҳмудов ҳам бугунги бир кунлик ишга якун ясаб, эрталик режаларини тузиб ўтиришгандир. Ҳар қалай, буларнинг ҳаммаси ҳақиқатдан йироқ эмас. Негаки, бу ердагиларнинг ҳар бири ана шу улкан қурилиш ташвишини тортади, унга жон куйдиради, кучи, билими, ғайратини сарфлайди.

Лев Григорьевич Тах билан эрталаб унинг хонасида учрашган эдик. Неча асрларга гувоҳ кўшчинор қаршисида, тоғ этагида қад кўтарган дирекция биноси оддийгина. ГЭС қурилиши ана шу бинодан бошланган дейишди. Лев Григорьевич деворга ёнма-ён осилган икки расм олдига келди:

— Мана, буниси 1962 йилдаги Чорвоқнинг кўриниши, — ҳикоясини бошлади. — Дарё, тоғу-тошлардан бошқа ҳеч нарса йўқ. Ҳозирги кўриниши мана бу. — Катта қилиб олинган фотосуратда чиндан ҳам бугунги Чорвоқ манзараси тўла акс этиб турибди.

— Орадан икки-уч йил ўтсин, кейин бу сурат ҳам ғалати туюлиб қолади киши кўзига, — давом этди директор. — Ҳа, Чорвоқ қайта туғилмоқда.

— Гидроузелнинг халқ хўжалигида тутадиган ўрни ҳақида гапириб берсангиз, — илтимос қилдик ундан.

— Чорвоқ — сув, Чорвоқ — нур демак, — изоҳ берди директор. — Маълумки, Чирчиқ, Оҳангарон, Келес массивлари Чирчиқ дарёсидан сув ичади. Ёзнинг ўрталари — июль ойларига бориб деҳқончиликда катта сув танқислиги сезилади. Чорвоқ гидроиншооти битса, Чирчиқ сувидан фойдаланиш батамом тартибга тушади.

Бу иш қандай амалга оширилади?

Лойиҳада икки тоғ оралиғига баландлиги салкам 160 метрлик улкан тўғон қуриш кўзда тутилган. Тўғон дарё йўлини тўсгач, аста-секин сув йиғила бошлайди ҳамда каттакон денгиз барпо бўлади.

Чорвоқ денгизининг умумий сатҳи 40 квадрат километр, яъни 4 минг гектар бўлади. Тасаввурингиз учун буни қуйидагича таққослаш мумкин: бу денгиз Тошкентдек азим шаҳар умумий майдонининг чорак қисмига тенг келади. Унинг бағрига 1 миллиард 800 миллион кубометр сув сиғади. Шунча сув областимизнинг 200 минг гектар экинзорини суғоришга етади, қўшимча минглаб гектар янги ерларни ўзлаштиришга имкон туғдиради.

Чорвоқнинг областъ халқ хўжалигидаги аҳамияти бу билан тугамайди. У ҳам ирригация, ҳам энергетика жиҳатидан ғоят аҳамиятли иншоотдир. Бу ерда электр станция қуриш ҳамда энг арзон электр энергияси олиш кўзда тутилмоқда. Бош тўғонда 600 минг киловатт қувватга эга бўлган нурхона бунёд этилади. У йилига 1 миллиард 800 миллион киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқарадиган бўлади. Сувдан фойдаланишни яхшилаш, уни тақсимлашни тартибга солиш туфайли Чирчиқ — Бўзсув ГЭСлари тизмасида йилига қўшимча 500 миллион киловатт-соат электр қуввати олишга имкон туғилади.

Электр станциянинг 150 минг киловатт қувватга эга бўлган биринчи агрегатини 1967 йилда ишга тушириш кўзда тутилмоқда. Яна икки йил ўтгач, ҳар бири шунчадан қувватга эга бўлган тўрттала агрегат ҳам Ўрта Осиё энергетика системасига нур беради.

Бўстонлиқ таърифи тилларда достон бўлган гўзал бир водий. Аммо Чорвоқ денгизи битгач, яна ҳам серлатофат, ҳуснкор бўлиб қолади. Денгизнинг шундоқ ёнида ўнлаб дам олиш уйлари, курортлар, даволаш муассасалари, пионер лагерлари бунёд этилади. Тошкент ва Чирчиқ меҳнаткашлари денгиз ҳавосидан баҳраманд бўладилар.

МАТОНАТЛИ КИШИЛАР

РЕПОРТАЖ

ЙИГИТЛАР аллақачон ўзларини беҳавотир жойга олишган. Тоғ этагидаги кўм-кўк майса устида чақчақлашиб ўтиришибди. Икки Владимир — Хвинцев билан Абрамов нарироқда гул теришаяпти. Звено бошлиғи Ҳамиз Раҳимбобоев ўз звенодошларига нималарнидир уқтирмоқда. Нарироқдаги тоғолча тагидаги тошда Григорий ўтирганича папирос чекяпти. Хаёлга чўмган. Тоғ чўққиларига тикилганича алланималарни ўйлаяпти. Портлатувчилар ҳам шу ерда. Улар кўзи секундомерларни диққат билан кузатмоқда. Туннель ичига кириб кетган шнур ёнишда давом этяпти. Ҳозир динамит портлайди. Тош-шағаллар уюми яна тоғ бағридан ажралиб чиқади.

Григорий ишқи нурга тушган. У эсини танибдики, электростанциялар қуради, сим тортиб хонадонларни чароғон қилади. Чорвоқ гидроузели қурилишига ҳам Нурек ГЭСидан келган. Келди-ю, катта ишга киришиб кетди. «Гидроспецстрой» бошқармасида 28 кишидан иборат проходкачилар бригадаси тузди. Ёшларни ёнига олди. Ҳамиз ҳам проходкачилик ҳунарини ўз бригадири Григорийдан ўрганган. Аста-секин пармалаш станогини бошқаришни ўрганиб олди. Ҳозир звено бошлиғи. Олти кишига бошчилик қиляпти.

Григорий тош устида ўтирганича ўша дастлабки кунларни бир-бир кўз ўнгига келтиряпти. Диаметри 11 ва узунлиги 800 метр бўлган туннель қурилишида ҳамкасблари кўрсатган қаҳрамонлик кунлари хотирасида тикланмоқда. Иван Надаров, Константин Ногорнов, Владимир Хвинцев, Владимир Абрамов, қўйингчи, 28 кишининг барчаси бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилди. Қисқа вақт мобайнида туннелолди ва пастки ярусларга ўтиш йўллари тайёрланди. Шундан сўнг асосий туннель қурилишига киришилди. Ойма-ой суръат ўсгандан ўсиб борди. Биргина март ойида тоғ бағрига томон 62 метр кириб борилди. Проходка цикллари 5—6 соат барвақт туғаллаб қўйилди. Мана энди ҳамма сўнгги ҳужумга отланган. Туннелнинг охирги 20 метри қазиб тугалланяпти. Ҳозир динамит портлайди. Кишилар яна ишга тушадилар.

Шундай бўлди. Соат стрелкалари роппа-роса 13 ни кўрсатганида тоғлар бир силкиниб тушди. Даралар наъра тортгандек бўлди. Григорий хаёли бўлинди. Секин туриб дўстлари олдига келди. Портлатувчилар чеҳрасига табассум югурган. Йигитларнинг ҳам кайфи чоғ эди. Навбатдаги портлаш ҳам муваффақиятли ўтган-да, ахир.

— Қани, оғайнилар, энди ишга киришаверсак ҳам бўлади. Чанг-тўзон босилиб қолди, — деди бригадир Григорий Петухов бироздан сўнг.

Проходкачилар ўринларидан туришди. Каскаларни бошларига кийишди. Экскаватор ва бурғи станоклари ҳаракатга келди. Кетма-кет 25 тонналик «МАЗ» ағдарма машиналари ҳам етиб келди. Прожекторлар туннель қаърида нур соча бошлади. Иигирма метр қолган тоғнинг у томонига ўтилишига. Шунинг учун ҳам кишилар эртароқ маррага етишга ошиқишаяпти. Экскаватор ҳар минутда машиналар кузовини тош-шағалга тўлдириб бермоқда. Бурғи тишлари шипларда, туннель деворларида илиниб турган харсанг тошларни кесиб туширмоқда...

Кун бўйи одамлар шундай меҳнат қилишди. Проходка цикли 18 соатда тугалланди. Сўнгги уюм самосвалларга ортилгач, тоғнинг иккинчи томонидан мўралаётган қуёш нурлари ним қора туннель ичларини ёритиб юборди. Ҳамма хурсанд. Кўзланган марра эгалланди. Туннелнинг биринчи яруси қурилиши тугалланди. Энди навбат иккинчи ярусга!

Проходкачилар билан измаиз бетончи ва монтажчилар келишяпти. Улар туннель деворларига бир ярим-икки метр қалинликда бетон ётқизиш билан банд. Пухта арматуралар тўқиляпти. Монтажчилар орасида Яков Монуйко бошлиқ бригада аъзолари ҳаммага ўрнак. Бригаданинг 16 аъзоси тоғни урса талқон қиладиган йигитлардан. Бу ердаги кўпгина объектларда уларнинг қўл изи бор. Угам дарёсига солинган мустаҳкам кўприк, автобаза, посёлкадаги бир қатор бинолар шу азаматлар шижоати билан қад кўтарган. Энди улар туннель қурилишини тезроқ ниҳоясига етказиш ниятида гайрат кўрсатишяпти. Арматурачи Павел Вишняков, Михаил Рогачев, бетончилар Анатолий Гиблер, Василий Тарасев ва ўнлаб бошқа тоғтешарлар илғорлар билан елкама-елка туриб меҳнатда улкан ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Улар давримиз қаҳрамонлари, замонамиз фарҳодларидирлар.

ЗАРБДОР ҚУРИЛИШГА ЗАРБДОР СУРЪАТ КЕРАК

ҚУРИЛИШ объектини муракқаб механизмга қиёсласа бўлади. Бирор детали ёки узели бўлмаса, механизм ҳаракатга келмаганидек, қурилишнинг бир участкасида иш оқсаса, бошқа соҳаларида ҳам суръатга путур етмай иложи йўқ.

Чорвоқ гидроузелида қурилиш-монтаж ишлари кўламини кенгайтиришга, суръатни жадаллаштиришга жиддий тўсқинлик қилаётган хира томонлар йўқ эмас.

Бетон — қурилишнинг нони. Туннелда, шунингдек бошқа объектларда бетон ва қоришмага катта эҳтиёж сезилиб турибди. Яқинда ишга тушган кичик бетон заводи ҳамда вақтинча қурилган бетон корхонаси иккалови бир бўлиб, суткада 300 кубометр қоришма тайёрлай олиши мумкин. Қурилишга эса ҳар куни камида 500 кубометр бетон етказиб берилиши лозим. Шундагина ишда силжиш бўлади. Ҳозирча бу кўрсаткич 150—200 кубометрдан нари ўтмаяпти. Ваҳоланки биргина туннелнинг ўзига 112 минг кубометр бетон ишлатилиши мўлжалланган. Бетон танқислиги туфайли ҳозир ҳар ҳафтада туннелда 48 метр ўрнига 24 метрдан бетон шиббаланмоқда, холос.

Ҳозир қурилаётган катта бетон заводи ишга тушса, ҳар йили 300 минг кубометр маҳсулот беради. Мазкур корхонанинг тезроқ фойдаланишга топширилиши жуда муҳимдир. Афсуски, завод ҳали-бери ишга тушадиганга ўхшамайди. Нега? Авваламбор иш бошидан пухта бўлмаган. Завод лойиҳа-смета ҳужжатлари кеч тайёр бўлди, қурилишга ҳам кеч киришилди. Бунинг устига қурилиш-монтаж ишларининг ҳозирги суръати ҳеч кимни қаноатлантирмаяпти. Дастлабки мўлжалга кўра завод май ойида маҳсулот бериши керак эди. Энди янги муддат — июнь ойи қилиб белгиланди.

— Июнь ойида ҳам бетон олиш амри-маҳол, — дейишди бинокорлар. Сабаб? Ҳали қилинадиган ишлар бошдан ошиб ётибди. Гидротехника иншоотлари қуриш бошқармаси (бошлиғи ўртоқ Потехин), ихтисослашган ишлар бошқармаси (участка бошлиғи ўртоқ Шакотько), «Энергосантехмонтаж» бошқармаси (участка бошлиғи ўртоқ Кадряев) зиммасидаги вазифани суст бажаряпти. Ҳаво ва цемент ўтказгичлар пойдевори ҳалигача ўрнатилгани йўқ. Юк ортиш-тушириш узелидаги ишлар ниҳоясига етмаган. Асбоб-ускуналар монтажи кечикаяпти.

«Гидроспецстрой» бинокорлари бош пудратчи ишидан нолиб гапирдилар. Бу бошқарма ишчиларининг кўпчилиги Боғистон, Бурчмулла, Бўстонлиқдан қатнашади. Аммо «Чарвакгэсстрой» уларни транспорт билан таъминламаган. «Гидроспецстрой» идораси ёнида 180 ўринли душкомбинат қуришга киришилганига роппа-роса уч йил бўлибди. Ҳали ҳам ишлар ўлда-жўлда. Битишидан дарак йўқ. На бош пудратчи, на гидротехника иншоотлари қурилиш бошқармаси бу комбинат қурилишига эътибор бермай қўйди.

Шу сингари бир талай камчиликлар зарбдор қурилиш суръатини кўтаришга катта тўсқинлик қилмоқда. Чирчиқ шаҳар партия комитети ана шу нуқсонларни бартараф этиш тадбирларини кўрмаяпти. Зарбдор қурилишга зарбдор суръат ярашади. Бу ҳамманинг диққат марказида бўлиши керак.

* * *

...Ишчилар посёлкаси ширин уйқуда. Ҳали оқшом ғарб осмони гардишига кирмизи ранг югурган эди. Демак, эртага ҳаво очиқ бўлади. Чорвоқда тер тўкиб дур яратаётган, сув ва нур чашмасининг кўзини очаётган лавзи ҳалол марду-майдонлар — замонамиз фарҳодларининг эртанги меҳнати янада баракалироқ бўлишидан берилган дарак бу.

Т. МИРҲОДИЕВ, Ж. НОСИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари.
И. ЮСУПОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ҲАММА қурилиш майдонида. Кишилар қудратли техника мададкорлигида тоғ бағрида улкан нур манбаи бунёд этмоқдалар. Суратларда: 1. Қурилишда жонбозлик кўрсатаётган тоғ мастери Зиннат Азизов (чапда). У яқинда партия сафига қабул қилинди. Юксак ишонч уни янги марралар сари чорламоқда. 2. «Узбенгидроэнергострой» тресги механизация бошқармаси инженери Музаффар Ғуломов (юқоридан) чеҳрасида табассум. Бошқарма меҳнатсеварлари кунма-кун топшириқларни ортиғи билан адо этиб келяпти. Ҳозир ўртоқ М. Ғуломов теодолит ўлчов асбоби ёрдамида теварак-атроф географиясини қоғозга туширяпти. Шу харита асосида эрта-индин навбатдаги қурилиш ишлари бошлаб юборилади. 3. 25 тонналик улкан «МАЗ» ағдарма машиналари, катта ковшли экскаваторлар тоғтешар фарҳодлар ишига барака киритмоқда. Барча оғир ишлар шу техника елкасига юклатилган. Туннелдан чиққан тош-шағал уюмлари зум ўтмай иккинчи томонга ташиб кетилмоқда. 4. Чорвоқ ГЭСи қурилишида ўзини кўрсатган жасоратли кишилар, коллективлар оз эмас. Борис Новицкий бошлиқ бригада аъзолари ҳам ҳозир ҳамманинг оғзига тушган. Улар шу кунларда коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун ғайрат билан курашмоқдалар. Уларни фотограф навбатдаги вазифани ўзаро белгилаб олишаётганда суратга олди.

Ф. Лутфуллаев фотолари.

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Л. ЖОНСОННИНГ НУТҚИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

ТАСС БАЁНОТИ

Бутун дунё халқлари фашистлар Германияси устидан қозонилган Ғалабанинг йигирма йиллигини буюк байрам сифатида, инсониятнинг тарихида тараққиёт кучларининг реакция ва жабр-зулм қора кучлари устидан тантана қилганлигидан далолат берувчи муҳим сана сифатида нишонладилар. Миллионларча кишиларни сон-саноқсиз кулфат ва азоб-уқубатларга дучор қилган агрессор антигитлерчи коалиция мамлакатларининг бирлаштирилган куч-ғайрати билан яксон қилинган пайтдан буён йигирма йил ўтди. Аммо, жудоликлар алами йўқолмади ва йўқолиши мумкин ҳам эмас эди, жанг майдонларида ҳалок бўлганларнинг хотираси, гестапо зиндонларида ва ажал лагерларида азоблаб ўлдирилганларнинг хотираси ҳали эсдан чиққани йўқ. Халқлар ғалаба учун, озодлик ва мустақиллик шароитида ўз ҳаётларини барпо этиш ҳуқуқи учун сон-саноқсиз қурбон бердилар.

Кишилар иккинчи жаҳон уруши йилларини эсга олганларида, ўша пайтдан буён жаҳонда рўй берган барча воқеаларга баҳо берганларида, жаҳон уруши фожиаси бундан буён ҳеч қачон такрорланмайди, деган умид билан ҳозирги пайтга ва келгусига назар соладилар. Халқларнинг тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилишга қатъий бел боғлаганлиги шу кунларда социалистик давлатлар раҳбар арбобларининг нутқларида, коммунистик партиялар ва бошқа демократик ташкилотларнинг баёнотларида, кўп мамлакатлардаги атоқли сиёсий ва жамоат арбобларининг нутқларида намоён бўлди.

Европада иккинчи жаҳон уруши тамом бўлган куннинг йигирма йиллиги муносабати билан АҚШ президенти Л. Жонсон ҳам гапирди. Табиий, антигитлерчи коалицияда аъзо бўлган давлатлардан бири раҳбарининг нутқи эътиборни жалб этмай қола олмас эди, бу нутқ иккинчи жаҳон урушининг сабоқларига ва бу урушдан келажак учун чиқариладиган хулосаларга бағишланганлиги учун ҳам эътиборни жалб этмай қола олмас эди. Хўш, АҚШ президентининг бу нутқи нимани кўрсатади? Бу нутқда ҳозирги пайтда халқларни кўпроқ ҳаяжонлантираётган масалага — уруш ва тинчлик тўғрисидаги масалага қандай жавоб берилади.

АҚШ президенти баёнотининг мазмуни, унинг принципиал сиёсий установкалари шундайки, бу установкалар тинчлик ва халқлар хавфсизлиги ишини қадрлаётган барча кишиларни ҳушёр қилмай қола олмайди. Бу баёнотда айтилган гаплар ҳам, президент индамай ўтган нарсалар ҳам диққатга лойиқдир.

АҚШ президенти иккинчи жаҳон уруши тўғрисида гапирганида, бу урушни ким бошлаб берганлиги ҳақида, халқлар нима учун жанг қилганликлари ва қон тўкканликлари ҳақида лом-мим ҳам демади. У, бу урушга герман фашизмига қарши, гитлерчилар зулмига қарши олиб борилган уруш эканлигини, ҳатто эсга олиб ўтишни ҳам лозим, деб билмади. Антигитлерчи коалиция мавжуд бўлганлиги, умуман душманни тор-мор келтирмоқ учун ўз кучларини бирлаштирган Совет Иттифоқи, Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Франция ва бошқа кўп мамлакатларнинг жанговар ҳамдўстлиги бўлганлигини Вашингтонда ҳозир кишиларнинг хотирасидан ҳам чиқариб юборишни истаётган бўлсалар керак.

Президент Л. Жонсон фашистлар Германияси устидан ғалаба қозониш ишига Совет Иттифоқи, бизнинг совет халқимиз қўшган ҳал қилувчи ҳисса тўғрисида гапириш учун, гитлеризмни тор-мор келтириш йўлидаги курашда ҳалок бўлган миллионларча совет кишиларига миннатдорчилик билдириш ва уларнинг хотирасини ҳурматлаб эсга олиш учун бирорта ҳам сўз топа олмади. Бунинг ўрнига АҚШ президенти «бундан йигирма йил муқаддам тонг ёришган бўлса ҳам, осмон ғира-шира қоронғи эди», бунга сабаб шуки, гитлеризм тор-мор қилиниши билан «Европа устида совет даъволари шарпаси пайдо бўлди», деб даъво қилишни ўзи учун эп деб билди.

Бу Совет Иттифоқининг сиёсатини обрўсизлантириш, Европа халқларини гитлерчилар зулмидан озод қилишда, фашистлар Германиясини тор-мор келтиришда мамлакатимизнинг ролини бузиб кўрсатиш йўлида қўпол уринишдир. Аммо, Европа ва жаҳон халқларини фашизм вабосидан халос қилишда совет халқининг ўйнаган ролини ҳеч ким ва ҳеч қачон камсита олмайди. Шу муносабат билан АҚШ президенти Франклин Д. Рузвельтнинг сўзларини эсга олиб ўтиш мумкин: «Қизил Армияга ва Совет Иттифоқининг халқига абадий шоншарафлар бўлсин. Улар жабр ва зулмга қарши кураш тарихида сира унутилмас саҳифалар очишди. Уларнинг кўрсатган намунаси ва фидокорлиги ғалаба учун биргаликда олиб борилган курашда бирлашган барча кучларни илҳомлантиради».

Президент Рузвельт ўз замонасида шу гапларни айтган эди. Ҳозирги пайтда президент Жонсоннинг айтаётган гаплари эса халқларнинг фашизмга қарши олиб борган урушдан кузатган мақсадларидан, антигитлерчи коалицияга асос қилиб олинган мақсадлардан — халқаро тинчлик ва хавфсизлик ўрнатиш ҳамда буни сақлаб қолиш, герман милитаризми ва нацизмини тугатиш, Германиянинг бундан буён ҳеч қачон тинчликни буза олмаслигига гарантия вужудга келтириш мақсадларидан Американинг ҳозирги сиёсатини белгилаётган кишилар нақадар узоқда турганлигини яна бир марта кўрсатади.

Президент Л. Жонсоннинг Ғарбий Германия тўғрисида айтган гаплари бунга яққол мисол бўла олади. Президентнинг ана шу гаплари АҚШнинг Ғарбий Германияда милитаризм ва реваншчиликни қайтадан тиклаш соҳасида ўтказиб келаётган йўлини оқлашга уринишдан бошқа бир нарса эмас. Америка томони НАТОда аъзо бўлган барча мамлакатлар ва бинобарин, аввало Ғарбий Германия ҳам «коллектив ядро мудофаасида қатнашиш ҳуқуқига эгадирлар», деб яна гапирди. Бу — Ғарбий Германия милитаристларининг, яъни Гитлерни ҳокимият тепасига миндирган иккинчи жаҳон урушини бошлаб берган, эндиликда эса бу урушнинг якунларини ревизия қилишга тентакларча уриниб, Европани ва бутун дунёни янги уруш фалокати гирдобига ташлай оладиган доираларнинг ядро қуролини олишлари учун йўл очиб бериш эмасми.

АҚШ президенти ўз нутқида Германия Демократик Республикасини, бу республика халқининг социалистик ғалабаларини тугатишга уринаётган Ғарбий Германия реваншчиларининг талабларини амалда қўллаб-қувватлайди. АҚШ, дейди у, Германия Демократик Республикасида мавжуд бўлган тартибларга барҳам беришга қаратилган тадбирларда «ўз ролини тўла равишда бажариш»га тайёрдир. Бунда зўравонлик сиёсати доктринаси, «озод қилиш» ва «улоқтириб ташлаш» доктринаси яна ишга солинади.

Аммо, АҚШ президентига мустақил суверен давлатларнинг тақдирини ўз билганича ҳал этиш ҳуқуқи берилган эмас. Бутун герман халқининг манфаатлари ва орзу-тилакларини ифода этаётган Германия Демократик Республикаси ўн олти йилдан буён яшаб келмоқда ва ривож топмоқда. Германия Демократик Республикаси ўзининг тинчликсеварлик сиёсати билан халқаро майдонда катта обрў ва иззат-ҳурматга сазовор бўлди. Герман халқининг социалистик давлати Совет Иттифоқи билан ва бошқа бир қанча социалистик мамлакатлар билан бирга мудофаа иттифоқи — Варшава Шартномаси ташкилотининг аъзосидир. Бунинг маъноси шуки, Германия Демократик

(Давоми тўртинчи бетда).

«ОҚ ВОҲА» МАМЛАКАТИ БЎЙЛАБ

Руминия Халқ республикаси журналистлар Союзи нашр этадиган «Лумя» («Жаҳон») журналида румин журналисти Сильвиу Подинэнинг «Оқ воҳа мамлакати бўйлаб» сарлавҳали йўл очерклари босилиб чиқди. Румин журналисти яқинда Ўзбекистонда бўлган эди. Очерк автори жуда кўп масалалар ҳақида тўхталиб, ўз асарини қуйидаги уч бўлимга бўлган: 1. Боғ шаҳри. 2. Метаморфозалар. 3. Эскириб қолган ном.

«Шундай қилиб, 3.000 километр йўл босгач, биз Ўзбекистон пойтахти Тошкентга келдик». деб ҳикоясини бошлайди румин журналисти.

Ўзбекистоннинг революциягача нимаси бор эди? Саноат деярли йўқ эди. Чор ҳукумати бу ўлкани хомашё базаси деб ҳисоблар ва инобарин, саноатининг ўсишига ҳар хил йўл билан тўсқинлик қилар эди. Гарчи Туркистон ўлкаси (бу территорияга ҳозирги Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон киради) пахта етиштириш асосий зонаси бўлса ҳам бу ерда биронта тўқимачилик фабрикаси йўқ эди. Кичкинагина, оддий ярим кустарь устахоналарда кишилар 10-12 соатлаб, баъзан эса бир кунда 16-18 соатлаб ишлашар эди. Уларнинг яшаш жойи эса зах, қоронғу уйлар эди. Ўтмишнинг қора манзараси асосан шундай. Бу фонда ҳозирги кунги илғор Ўзбекистон равшан ажралиб туради».

Сўнгра автор Тошкент ҳақида зўр ҳаяжон билан ёзади. Журналистнинг эътиборини бу «боғ-шаҳарда» юз берган улкан ўзгаришлар, янги кўча ва проспектлар, кейинги йилларда бунёд этилган катта турар-жой кварталлари жалб қилган.

«Мен Совет Иттифоқида энг катта корхоналардан бири бўлган Тошкент тўқимачилик комбинатида бўлдим. Комбинат рассомлари ўзбек халқининггина эмас, шу билан бирга тожик, қирғиз ва бошқа Совет Иттифоқидан ташқарида яшовчи кўпгина халқларнинг дид ва истакларини ҳисобга олган ҳолда ишлаётганликларини гапириб бердилар.

Мирзачўлга қилган сафари ҳақида румин журналисти «Эскириб қолган ном» сарлавҳали бўлимда ҳикоя қилади. «Мирзачўл номи традицияга кўра сақланиб келмоқда. Лекин у мутлақо эскириб қолди. 1970 йилга келиб, мавжуд майдоннинг катта қисми серҳосил ерларга айланади».

Х. АЛЬТМАН.

Булар коллектив ҳурматини қозонган ишлаб чиқариш илғорлари. Уларнинг фамилиясини «Ташавтомаш» заводи «Ҳурмат китоби»да ҳам кўришингиз мумкин. Суратда: (чапдан) инженер М. Ҳамидхўжаева, 2-цех старший мастери Н. Гребенкин, паровоз машинисти У. Илёсов, дурадгор Р. Абдуғаффоров, слесарь С. Волохович, кранчи А. Боримова, пайвандчи Н. Ҳафизиддинова, 9-цех тракторчиси С. Усмонов, электрик М. Ивлиев ва бўлим бошлиғи В. Антюхова. Бу ишчан кишилар меҳнатда ҳамкор бўлганларидек, дам олишда ҳам бирга бўлишади.

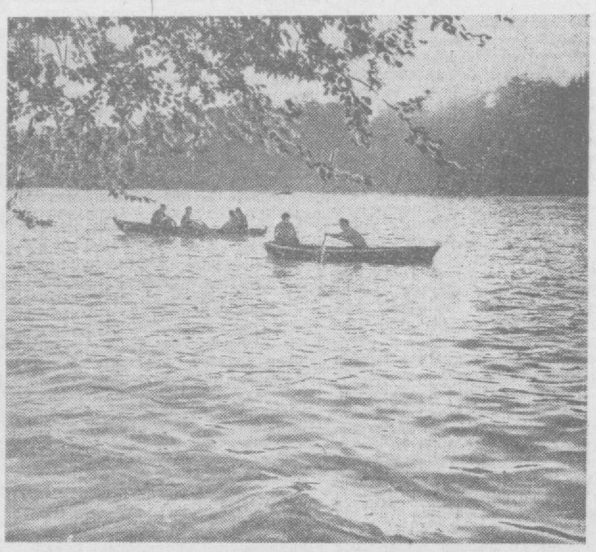

Комсомол кўли (ўнгда) тошкентликларнинг чинакам ҳордиқ чиқарадиган жойига айланган. Меҳнатдан, ўқишдан сўнг кишилар бу ерга келиб дам олишади.

И. Глауберзон, В. Сироткин ва Р. Шамситдинов фотолари.

ҚАҲРАМОН — АБАДИЙ СТУДЕНТКА

Елена Стемпковская уруш бошланганда кўнгиллилар қатори Ватан ҳимоясига отланди. Ўшанда у Тошкентдаги Низомий номли педагогика институти тарих-филология факультетининг III курсида ўқир эди. Жасур қиз қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Ватан унинг бу мардлигини муносиб тақдирлади. Е. К. Стемпковскаяга Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган унвон берилди.

Педагогика институти коллективи эса қаҳрамон қиз хотирасини абадийлаштириш мақсадида унинг бюсти ва мемориал доска ўрнатди ҳамда Е. Стемпковскаяни тарих-филология факультети III курсининг абадий студенткаси деб ҳисоблансин, деган қарор қабул қилди.

Т. СОЛИЕВ.

ИССИҚ БЎЛАДИМИ ЁКИ САЛҚИН?

Узбекистонда май жазирамаси ҳақидаги саволимизни метеорологларга берган кунимиз ҳаво салқин эди. Оғзимиздан гап чиқиши биланоқ улар бугунги салқинга ишонманг, узоққа чўзилмайди, деб огоҳлантиришди. Ғарб томондан бир оз нам ҳаво босиб келганлиги натижасида тушган салқинни ҳозир об-ҳавога ҳукм ўтказиб турган жанубий иссиқ шамоллар бир-икки кунда чекинишга мажбур қилади. Шу вақт ичида республиканинг айрим районларида қисқа муддатли ёмғир ёғиб, орқасидан яна кун исиб кетса ажаб эмас.

Тошкент об-ҳаво бюроси узоқ муддатли маълумотлар секторининг мутахассислари бу йилги май ҳавоси бошқачароқ бўлди, дейишмоқда. Ҳанузгача ҳарорат нормадагидан тўрт-беш даража ошиқ бўлиб келди. 17 майда термометрнинг симоб таёқчаси 35 даражага кўтарилиб, иссиқ, айниқса, авжига чиқди. Синоптикларнинг тили билан айтганда, бу — максимум-максиморум, яъни саксон йиллик кузатишларга қараганда май учун эхтимолга яқин бўлган энг юқори даражадир. Шу кунлардаги қисқа муддатли салқин ўтиб кетгандан кейин ҳам май иссиғи одатдаги кўрсаткичлардан юқори бўлади.

Умуман июнь ойида ҳам ҳавонинг шундай исиши кутилмоқда. Ҳарорат нормадагидан бир-икки даража юқори бўлади. (УзТАГ).

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ФИКРЛАШУВ ФОЙДАЛИ БЎЛДИ

АНҚАРА, 21 май. (ТАСС). СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико кеча тушлик зиёфат берди. Бу зиёфатда Туркия бош министри Ургуплу, ички ишлар министри Ишқ, Туркия ташқи ишлар министрлигининг бош секретари Бойулкан, Туркиянинг СССРдаги элчиси Халиф ўғли ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлди.

Зиёфат вақтида А. А. Громико билан бош министр Ургуплу қадаҳ кўтариб, табрик нутқлари сўзлашди.

Совет ташқи ишлар министри турк меҳмонларга мурожаат қилиб, Туркия билан Совет Иттифоқи ўртасида чинакам дўстона ва яхши қўшничилик муносабатлари ўрнатиш муҳимлигини таъкидлади. Биз шуни хоҳлаймизми? — деди у, — бу гапга «ҳа, хоҳлаймиз»,— деб аниқ жавоб берамиз.

А. А. Громико Туркияда ўзини самимий илтифот билан кутиб олганликлари учун миннатдорчилик билдириб, қуйидагиларни айтди: Совет ва Туркия томонлари ўртасидаги фикрлашув фойдали бўлди ҳамда аҳволни чуқурроқ тушуниб, унга чуқурроқ баҳо беришга олиб келди. Министр, шу фикрлашув кетидан иккала мамлакат ўртасидаги муносабатлар яхшиланиб кетсин, деган истакни билдирди.

Бош министр Ургуплу бунга жавобан қадаҳ кўтариб, ҳар иккала мамлакат парламентининг делегациялари бир-бирининг юртига сафар қилганлиги ҳамда Туркиянинг собиқ ташқи ишлар министри Эркин Совет Иттифоқига бориб келганлиги натижасида сўнгги йилларда Совет-Туркия муносабатлари яхшиланиб қолганлигидан мамнун бўлганлигини билдирди.

ШИМОЛ МАМЛАКАТЛАРИНИНГ МИНИСТРЛАРИ ТАШВИШЛАНМОҚДАЛАР

ХЕЛЬСИНКИ, 21 май. (ТАСС). Шимол мамлакатлари ташқи ишлар министрларининг 19 ва 20 майда Хельсинкида бўлиб ўтган навбатдаги кенгаши қатнашчилари жаҳоннинг турли районларида, хусусан Шарқи-Жанубий Осиёда вазиятнинг кескинлашганлигидан ташвишланаётганликларини билдирдилар ва низоъли халқаро масалаларнинг ҳаммасини тинч йўл билан ҳал этиш зарур эканлигини айтдилар.

Министрлар ядро қуролининг тарқатилишига қарши чиқдилар, ядро қуролининг барча синовларини тақиқлаш ва ҳарбий мақсадлар учун парчаланувчи материаллар ишлаб чиқаришни тўхтатиш зарур, дедилар. Қуролсизланиш масаласи муҳокама қилинган пайтда, дейилади кенгашнинг ахборотида, шундай истак билдирилди: Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг аъзоси бўлган барча давлатлар қатнашаётган БМТ қуролсизланиш комиссияси Женевадаги қуролсизланиш комитетида амалий музокараларни яна мумкин қадар тезроқ бошлаб юбориш ҳақида тавсия қабул қилмоғи керак. Министрлар тинчлик ва халқаро хавфсизликни сақлашнинг асосий воситаси бўлган Бирлашган Миллатлар Ташкилоти муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар ва шу билан бирга ана шу жаҳон ташкилотини мустаҳкамлаш зарур эканлигини уқтириб ўтдилар.

ЧЕТ ЭЛЛАРДАН ОЛИНГАН ХАБАРЛАР

● СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги ваколатхонасида таниқли совет пианиночиси Святослав Рихтернинг концерти бўлди. Унинг Нью-Йорк, Вашингтон, Детройт, Балтимор, Бостонда берган концертлари ҳам зўр муваффақият билан ўтди.

● Етакчи газета компанияларидан бири «Токио Симбунся»нинг президенти Аити Иора газетанинг муддатсиз забастовка бошлаган 600 ходимига нисбатан локаут эълон қилди. Бу газета ходимлари касаба союзи маъмуриятдан иш ҳақини оширишни талаб қилмоқда.

● Қоҳирада «Пакистон Интернэшнл Эруэйс» компаниясининг пассажир самолёти қўниш учун пастлаб учаётганда парчаланиб кетди. 120 киши ўлди ва 6 киши ярадор бўлди. Ҳалокатга учраган бу самолёт Карачи — Қоҳира — Лондон ўртасидаги янги йўлдан биринчи марта учган эди.

(ТАСС).

ҚИСҚА САТРЛАР

«БУРАТИНО» КАФЕСИ БОЛАЛАР ХИЗМАТИДА

● Максим Горький номидаги истироҳат боғига кираверишдаги муйилишда қурилган болалар кафэси ишга тушди. Кафэда сутлик овқатлар, сосиски, чўзма, юпқа ҳамда кофе, какао ва бошқа лаззатли таомлар сотилмоқда.

Ж. СОДИҚОВА.

ГАЗ СТАНЦИЯСИ

● Оржоникидзе районидаги Оқтош посёлкасида янги газ тўлдириш станцияси фойдаланишга топширилди. Бу станция ўзида бир йўла 1880 тонна газ сақлайди.

М. СУЛТОНОВ.

ЯНГИ ГАСТРОНОМ

● Пойтахтимизнинг Оқтепа массивида янги катта гастроном қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Чилонзор массивидаги 6-секторда ҳам худди шундай гастроном қурилмоқда.

И. СУЛТОНОВ,
ишчи мухбир.

ЯХШИ ИШЛАРДАН ДАРАК

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг Анқарага қилган сафари муносабати билан Совет Иттифоқи ва Туркия ўртасидаги муносабатлар, бу муносабатларнинг ҳозирги ҳолати ва ривожланиш истиқболлари шу ҳафта ичида жамоатчиликнинг зўр эътиборини ўзига жалб этди. Кейинги ўттиз йил ичида Совет Иттифоқининг ташқи ишлар министри расмий визит билан биринчи марта Туркияга борди. Икки ўртада фикр олишув ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди ва ҳар иккала томон ҳар икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар яхшиланишини истаётганлигини билдирди.

Туркия матбуоти ҳозирги шароитда СССР билан Туркия ўртасидаги муносабатларни яхшилаш истиқболларига зўр умидворлик билан баҳо бермоқда. «Бирлаштирувчи моментлар, — деб ёзади «Улус» газетаси, — мўлжаллангандан ҳам ортиқдир ва бу моментлар тинчлик ишига кўзда тутилганидан ҳам кўпроқ ёрдам беради». «Жумҳурият» газетаси ҳам худди шу руҳда ёзади. Бу газета «Туркия билан Совет Иттифоқининг яқинлашувини ҳаёт тақозо этаётган ўзгаришларнинг бири, деб ҳисоблаш керак» деб таъкидлайди.

Совет Иттифоқи билан Туркия ўртасидаги муносабатларнинг ҳозирги даври яхши қўшничилик муносабатлари тикланаётганлигидан далолат беради. Икки қўшни давлат вакиллари ўртасида яна шахсий алоқалар ўрнатилганлигига худди шу нуқтаи назардан баҳо бериш керак. Кейинги йилларда Туркиянинг ғоят мўътабар делегациялари — парламент аъзолари ва иқтисодий экспертлар Совет Иттифоқига келиб кетганлигини эслатиб ўтиш кифоядир. Туркиянинг ўша вақтдаги ташқи ишлар министри Эркин ўтган йилнинг охирида бизнинг мамлакатимизга келган эди.

СССР Олий Совети делегациясининг шу йил январь ойида Туркияга қилган сафари ҳар иккала мамлакат ўртасида ҳар томонлама муносабатларни яхшилаш учун катта аҳамиятга эга бўлди. Ҳозирги пайтдаги каби ўша вақтда ҳам ҳар иккала томон Совет Иттифоқи билан Туркия ўртасида яхши қўшниларча дўстликнинг тикланишини истаганлигини билдирган эди. В. И. Ленин ва Камол Отатурк ана шу дўстликка асос қўйган эдилар.

И. ЛАПИЦКИЙ.
(ТАСС).

СОВЕТ ОРДЕНЛАРИ — НИДЕРЛАНДИЯ ГРАЖДАНЛАРИГА

Иккинчи жаҳон уруши йилларида Совет жангчисини сақлаб қолишда кўрсатган довюраклиги учун СССР Олий Совети Президиуми Нидерландия гражданлари Герард Метхорст ва Вилем Метхорстни II даражали Улуғ Ватан уруши ордени билан мукофотлади. (ТАСС).

ЯНА ҲУЖУМ ҚИЛИНДИ

НЬЮ-ЙОРК. 21 май. (ТАСС). ЮПИ агентлигининг мухбири Сайгондан хабар беради: Америка ва Жанубий Вьетнам авиацияси бугун Шимолий Вьетнам территориясига яна бир неча марта ҳужум қилди. Бу ҳужумларда 80 дан ортиқ самолёт қатнашди.

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Л. ЖОНСОННИНГ НУТҚИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

(Боши учинчи бетда).

Республикасига қарши авантюристик планларни амалга оширишга уринган киши Варшава Шартномасида қатнашувчи барча давлатларнинг бирлашган куч-қудратига дуч келган бўлур эди. Совет Иттифоқининг, барча социалистик давлатларнинг чегаралари каби Германия Демократик Республикасининг чегаралари ҳам муқаддас ва дахлсиздир.

АҚШ президенти ўз нутқида Германия проблемасигагина эмас, балки умуман Европадаги аҳволга ҳам тўхталиб ўтади. Жаҳоннинг шу қисмидаги аҳволнинг таркиб топиши унинг дидига ёқмайди, у, социализмни Европадан суриб чиқариш умидидан қайтган эмас ва «мақсадлари ва характери бир хил бўлган Европани вужудга келтириш»га, албатта Ғарб нусхасидаги Европани вужудга келтиришга даъват этади. Лекин АҚШ президенти Европа халқлари тақдирининг асло хўжайини эмаслигини унутиб қўйяпти. Ўз юртларида социалистик тузумни ўрнатган Европа мамлакатларининг халқлари ўз суверен хоҳишлари билан шундай қилдилар ва ҳамиша шу йўлдан борадилар. Улар ўз ички ишларига АҚШнинг ҳам, бошқа бирон мамлакатнинг ҳам аралашувига йўл қўймайдилар. Европада, шунингдек бошқа районларда социализмга қарши «салб юриши» байроғини яна кўтариш йўлидаги ҳар қандай уринишлар, ҳозирданоқ айтиш мумкинки, шундай уринишларни бошлаб берганларнинг ҳаракати шармандалик билан тугаган бўлур эди.

АҚШ президенти ўз нутқида Ғарбий Европа мамлакатларининг қандайдир ҳомийси бўлиш ролини даъво қилади. Аммо, президент бунда НАТОдаги аҳволга баҳо бера туриб, «шерик бўлиб иш кўриш ўрнига бир-бирига шубҳа билан қараш йўлидаги уринишлар ҳақида, бирликка интилиш ҳаракати ўрнига тарқоқлик сиёсатига ўтилаётганлиги» тўғрисида ғазабланиб гапиради.

Президент Л. Жонсон нутқининг Осиё, Африка ва Латин Америкаси давлатлари билан АҚШнинг муносабатларига тааллуқли қисми мустамлакачилик руҳи билан, халқларни эзиш, бутун дунёга ҳоким бўлишга интилиш руҳи билан суғорилган. Халқлари мустамлакачиларга қарши оғир курашда эркин яшаш ҳуқуқини қўлга киритган ёш мустақил давлатларда АҚШнинг Америка монополиялари ҳукмронлигини ўрнатишга қаратилган йўлини «озодлик манфаатларига хизмат қилиш» ҳақидаги, «ривожланиб бораётган мамлакатларга ёрдам бериш» тўғрисидаги баландпарвоз гаплар билан яшириш мумкин эмас. «Озодликка хизмат қилиш» тўғрисидаги гапларнинг ҳақиқатда қандай қиммати борлиги шу нарсадан кўриниб турибдики, АҚШ президентининг ана шу нутқида Американинг Вьетнамдаги агрессияси, АҚШнинг Латин Америкаси, Африка ва Ўрта Шарқдаги хатарли хуружлари кўкларга кўтариб мақталади.

Қўшма Штатлар Жанубий Вьетнамда уруш доирасини кенгайтирмоқда ва тинч аҳолига қарши напалм ҳамда заҳарли газлардан фойдаланишдан ҳам қайтмаётир. Қўшма Штатлар Вьетнам Демократик Республикасининг территориясини ваҳшийларча бомбардимон қилмоқда. Доминикана Республикасининг халқи ўз золимларига қарши курашга отланиши биланоқ, Америка денгиз пиёда қўшинлари ва ҳаво десант қўшинларининг ўн мингларча солдатлари ана шу кичик мамлакатга ташланди. АҚШ НАТОдаги ўз шериклари билан биргаликда Конгода ҳарбий интервенция уюштирди. АҚШ Португалия мустамлакачиларини ва Жанубий Африка ирқчиларини қўллаб-қувватламоқда ҳамда уларни қуроллантирмоқда.

Америка Қўшма Штатлари, Америка президенти даъво қилганидек, жаҳон миқёсида цивилизация барпо этувчи ролида эмас, балки жандарм ролида ҳаракат қилмоқда. Америка Қўшма Штатлари халқларнинг озодлигини ҳимоя қилмаётир, балки эски дунёнинг, жабр-зулм ва мустамлакачилик дунёсининг емирилишидан иборат тарихий процессни куч ёрдами билан тўхтатиб қўйишга уринмоқда. АҚШнинг ҳукмрон доиралари халқларнинг миллий озодлик ҳаракатини тор-мор келтиришни ва жаҳонни яна мустамлака империялари даврига қайтаришни истар эдилар. Аммо, у даврлар аллақачон ўтиб кетган. Озодлик кураши барча қитъаларни қамраб олди ва АҚШ президентининг ўзи ҳам бу курашнинг «кучли тўлқинлари... аслида соҳилларимизга ҳам келиб урилмоқда», деб тан олишга мажбур бўлди. Эндиликда шармандали мустамлакачилик системасини тамомила емирилишдан қутқазиб қола оладиган куч ер юзида йўқ.

Урушдан кейинги йилларда империалистик давлатларнинг арбоблари орасида «совуқ уруш» сиёсатининг, демократия, миллий озодлик ва социализм кучларига қарши реакция кучларини бирлаштириш сиёсатининг муваффақият қозонишига умид боғлаган кишилар ҳам оз эмас эди. Аммо, ўтган йиллар шуни кўрсатдики, бизнинг давримизда социал ва миллий тараққиёт йўлида ўтиб бўлмайдиган ғовни вужудга келтириш, буйруқ бериш сиёсати, ўз хоҳишини бошқаларга мажбуран қабул қилдириш сиёсати асосида мустақил давлатлар билан муносабат ўрнатиш мумкин, деб шунга умид боғлаш тамомила беҳуда бир нарсадир. Тарихий тажриба шу нарсани жуда яққол исбот этадики, империалистлар ҳар қанча қайсарлик қилганларида ҳам, ҳар қанча кескин чоралар кўрганларида ҳам, жаҳонда рўй бераётган ўзгаришларга халақит бериш уларнинг қўлидан келмайди.

АҚШ президенти Л. Жонсоннинг нутқи муносабати билан кейинги йигирма йилнинг тарихий сабоқлари унинг онгидан жой олмабди, деган таассурот пайдо бўлади. Бундай хулосани чиқаришга яна сабаб шуки, «темир парда» тўғрисидаги, Европани «кенг тарихий чегаралар»да тиклаш ҳақидаги мулоҳазалар каби антикоммунизм гаплари яна айтилмоқда, «Атлантик цивилизация» давлатларини бирлаштиришга даъват қилинмоқда. Бу даъватлар социалистик системага ва халқларнинг миллий озодлик ҳаракатига қарши агрессия кучлари иттифоқини тузиш йўлидаги уринишларни ниқоблайди.

Бу тўғрида комил ишонч билан шуни айтиш мумкин: империалистлар ўз режаларини ўтмишда уддалай олмаган эканлар, эндиликда жаҳон миқёсида кучлар нисбати тубдан ўзгарган бир пайтда уларнинг бу режаларини амалга ошириш йўлидаги уринишлари муқаррар барбод бўлади.

АҚШ президентининг социализм ва миллий озодлик кучларига нисбатан душманлик руҳи билан суғорилган баёнотида Америка ҳукумати кескинликни юмшатиш манфаатларини кўзлаб, Совет Иттифоқи билан бир битимга келиш йўлини қидириб топиш ниятидадир, деб қилинган даъво жуда ғалати туюлади. Бизнинг бу масалаларда тутган позициямиз ҳаммага маълум. Гитлерчилар Германияси устидан қозонилган ғалабанинг йигирма йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг барча мамлакатлар ҳукуматлари, парламентлари ва халқларига қилган Мурожаатида бу позиция яна бир марта равшан баён қилинди. Совет ҳукумати жиддий музокаралар олиб боришга ва урушнинг олдини олиш, халқаро кескинликни юмшатиш, тинчликни мустаҳкамлаш ва барча халқларнинг хавфсизлигини таъминлашга қаратилган битимлар тузишга доим тайёр эканлигини билдириб келди. Аммо, мустақил давлатларнинг ички ишларига аралашиш мумкин, гоҳ у ерда, гоҳ бу ерда иғвогарлик мақсадида қуролли конфликтлар уюштириш, социалистик мамлакатларга қарши агрессия қилиш мумкин ва айни вақтда қандайдир битимлар тўғрисида, «кескинликни юмшатиш» ҳақида Совет Иттифоқи билан келишиб олиш мумкин, деб ҳеч ким умид боғламаслиги керак.

АҚШ президентининг нутқи, ҳамма фактлардан аён бўлишича, Вашингтонда халқаро вазиятни кескинлаштириш йўли тобора устун келаётганлигини тасдиқлайди.

Расмий совет доираларининг фикрича, АҚШ раҳбарлари шундай йўлга ўтиш билан ўз сиёсатларининг эҳтимол тутилган оқибатлари учун бутун жавобгарликни ўз зиммаларига оладилар. Бу йўл бутун дунё халқларининг манфаатларига хилофдир. Бу йўл бирор давлатга, шу жумладан Америка Қўшма Штатларининг ўзига ҳам ҳеч қандай яхшилик келтирмайди.

Совет Иттифоқи тинчликни қаттиқ қўриқлаб турибди. Аммо, у, воқеаларнинг қандай тус олишини кузатиб, шай бўлиб турибди. Миси чиққан зўравонлик сиёсатини қайтадан тиклашни хоҳлаганлар буни яхши билиб қўйсинлар.

ҲАР ТЎҒРИДА БИР ШИНГИЛ

3 МИНГ ЛИЛИПУТ

Ер шарида 3 минг лилипут яшайди. Улар барча ирқ ва халқларда тахминан бир хил пропорцияда учрайди. Лилипут деганда йигирма ёшида бўйи бир метру ўттиз беш сантиметрдан ошмайдиган киши кўзда тутилади. Лилипутларнинг 40 проценти нормал одамлар билан турмуш қуради. Шуниси қизиқки, улардан туғилган бола баланд бўйли бўлади. Отаси ҳам, онаси ҳам лилипут бўлган болаларнинг орасида ҳам баланд бўйлилар учрайди. Англиялик жажжи одамлар Роберт ва Жудид Скипнердан, масалан, нормал бўйли 14 бола дунёга келган. Энг кичик лилипут филиппинлик Хуан де ля Крус ҳисобланади. Унинг бўйи 48 сантиметр.

●

ХАМЕЛЕОН БИНОЛАР

Америкалик химиклар яқин келажакда бинолар махсус эритма билан сувалади, бу эритма ҳавонинг температурасига қараб ўз рангини ўзгартиради, деб айтмоқдалар. Совуқ бўлганда уйларнинг деворлари тўқ яшил рангга, иссиқда — очсариқ рангга эга бўлади. Кейинги ранг иссиқни яхши қайтариб, хонани салқин тутиб туришга имкон беради.

**Редактор ўринбосари
Т. РАСУЛЕВ.**

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

23 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида 12.00 — **Сева дўстини даволайди** (болалар учун), 12.25 — **Днепр оқиган ўлкада** (мактаб ўқувчилари учун), 13.25 — **Инглиз тили.**

Ўзбек тилида: 13.40 — **Ворислар** (бадиий фильм), 15.15 — **физикадан лекция**, 15.35 — **Украина ССР графикаси ва халқ-декоратив санъати виставкаси (репортаж)**, 18.00 — **Масхарабоз Фердинанд ва химия** (болалар учун), 18.40 — **Телевизион янгиликлар**, 18.55 — **Экран куйлари.**

Рус тилида: 19.30 — **Телевизион янгиликлар**, 19.45 — **Эфирда — Чимкент темир йўлчиларининг бадиий ҳаваскорлари**, 20.25 — **Раис** номли бадиий фильмнинг 2-серияси.

21.40 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.45 — **«Баҳор» ўзбек давлат рақс ансамблининг концерти.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

УКРАИНА АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

САНЪАТ САРОЙИДА — 23/V кеч соат 8 яримда **Шевченко номли Киев опера ва балет театри балет труппасининг концерти.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/V кундуз соат 12 да **Дон Жуан**, кеч соат 7 яримда Украина ССРда хизмат кўрсатган артист **В. Третьяк** ва Бутунукраина вокалистлар конкурси лауреати **В. Река** иштирокида **Кармен**, 24/V кеч соат 7 яримда Украина ССР халқ артисти **Б. З. Христич** иштирокида **Фауст.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 23/V кеч соат 8 да **Закарпат халқ хори концерти**, 24/V кеч соат 8 да СССР халқ артистлари, Шевченко номли Киев опера ва балет театри солистлари **Б. Руденко** ва **Д. Гнатюк** иштирокида **концерт.**

ОКРУГ ОФИЦЕР УЙИДА — 23, 24/V кундуз соат 5 ярим ва кеч 8 яримда Украина ССР халқ артистлари **Ю. Тимошенко** ва **Е. Березин** иштирокида **эстрада концертлари.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/V да янги спектакль **Қотил.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 23/V да **Малиновкада тўй**, 24/V да **Жон қизлар.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Осмон калити — «ИСКРА», «МОСКВА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 ва 4 да).

Пташкин қиссаси — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

Ёқут кўзли билагузук — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

«Америка гўзали» — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6, 8 ва 9-45 минутда).

Ёшлик йиллари — «МОСКВА» (кундуз соат 4 да).

Елена бухтаси — «СПУТНИК» (кеч соат 9 да).

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
25-26 майда

УЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ

концертлари

Концертда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Фахриддин Умаров, Қундуз Миркаримова, Муҳаммаджон Мирзаев**, солистлардан **Манзура Мўминова, Равшан Мўминова, Дилбар Абдуллаева** ва ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Программани Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Муҳаббат Мусаева** олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ГЕОФИЗИКА ТРЕСТИГА
сейсмик партияларда ишлаш учун:
портлатувчилар, топографлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Оржоникидзе район, Геофизик посёлкаси.

851-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА
дурадгорлар, скреперчилар, бульдозерчилар, электриклар, ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

Қабул қилинганлар ётоқ билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Генерал Петров кўчаси, 319-уй (28-автобуснинг «2-автопарк» остановкаси).

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосари — 25885. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши бўлими — 26232. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 03845. Индекс — 64969. Нашр. № 1766.